Poštnina plačana v gotovini.
Leto LXV., št. 222 Ljubljana, petek 30. septembra 1932 Cena Din 1.-

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3.—, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflјeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 100.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

NOV HENDERSONOV PREDLOG

Henderson pripravlja novo posredovalno akcijo, da bi pritegnil Nemčijo k nadaljnjemu sodelovanju na razorožitveni konferenci

Pariz, 30. septembra. Diplomatski dopisnik Havasa poroča, da je predsednik razorožitvene konference Henderson, ki je predvčerajšnjim odpotoval v London, pred odhodom izročil svojim tovarišem v predsedništvu konference načrt izjave, ki jo namerava podati 10. oktobra t. l., če bi se dotlej dosegel sporazum o besedilu te izjave. Izjavo je že odobrila angleška vlada. Diplomatski sotrudnik Havasa doznava, da je g. Henderson v tem načrtu izjave postavil tri načela, ki naj bi služila za temelj diskusije o bodoči razorožitveni konvenciji. Ta načela so:

1. Nemčija se ne sme ponovno oborožiti;

2. druge države, ki so močnejše oborožene, morajo svojo oborožitev znižati;

3. enakopravnost v oboroževanju se prizna vsem pogodbenim strankam.

Havasov diplomatski sotrudnik doznava, da je kakor vse kaže angleški zunanji minister John Simon sporazumen s tem Hendersonovim načrtom. Ne ve pa se še, kako sodijo o njem druge delegacije. Henderson upa, da bi se na ta način Nemčija zopet pritegnila k sodelovanju na razorožitveni konferenci.

Tudi Italija omejuje uvoz

Z novimi carinskimi in deviznimi ukrepi je italijanska vlada omejila uvoz iz Francije, Nemčije in Jugoslavije — Nedoslednost fašistične politike

Rim, 30. sept. V poslednjih mesecih je italijanska vlada vztrajno naglaševala potrebo ozdravljenja gospodarskih in finančnih razmer v Evropi ter je neprestano zahtevala celo vrsto sistematičnih akcij za ublažitev in po možnosti za ukinitev vseh omejitev in ovir carinskega in moncpolskega značaja, ki so jih uvedle razne države zaradi tega, ker so se jim zdela edino sredstvo, da vsaj nekoliko preprečijo težke posledice gospodarske depresije. Na ta način so se pričeli ustvarjati v raznih delih Evrope zaprti gospodarski sistemi, ki so bili po mišljenju italijanskih uradnih krogov deloma resnično nevarnega, deloma pa le palijativnega značaja. Italijanski politiki, finančno ministrstvo in ministrstvo za korporacije so opetovano naglašali, da se Italija ne bo spuščala v tako politiko, da ji omejitve v prometu in devizah sploh niso potrebne, ker je njen finančni in gospodarski položaj spričo dalekovidnosti fašističnega režima stabilen in neomajen. Še v Stresi so italijanski zastopniki uporno branili to fašistično stališče ter zahtevali ukinitev vseh omejitev kot nujen pogoj za nov normalni razvoj trgovine in prometa in preko teh za obnovo evropskega gospodarstva.

Čim pa se je zaključila konferenca v Stresi in je bilo izročeno poročilo o posvetovanjih na tej konferenci odboru za evropsko unijo, ki se sestane v Ženevi, da ga prouči, je italijanska vlada nepričakovano izdala restrinktivne ukrepe, ki pomenijo omejitev trgovinskega prometa med Italijo na eni in Francijo, Nemčijo in Jugoslavijo na drugi strani.

Prvi ukrep je bil ta, da se carinske takse pri uvozu trgovskega blaga iz Francije progresivno v sorazmerju s količino uvoženega blaga v določenih razdobjih povišajo. Te dodatne takse so bile tabelirane in obsegajo vse sirovine, polfabrikate in izgotovljeno blago, ki ga uvaža Italija iz Francije. V utemeljitvi te odredbe navajajo italijanski uradni krogi, da je Italija spričo francoskega kontingentiranja italijanskega uvoza v Francijo prisiljena ukreniti vse potrebno za obrambo svojih interesov, ki jih ogrožajo z raznimi represalijami države, s katerimi je v trgovinskih odnošajih.

Drugi ukrep je določal omejitev transfera deviz v trgovskem prometu z Nemčijo. Od 1. julija dalje je bil v veljavi za trgovski promet med Italijo in Nemčijo sporazum o delnem kliringu. Določeno je bilo, da bo veljal ta sporazum do 30. septembra t. l. Italijanska vlada pa je sedaj, kakor pravi rimski službeni komentar, spoznala, da se ta sporazum ni obnesel tako, kakor je bilo pričakovati in da poleg tega nemška vlada sploh nima namena podaljšati ga še za nadaljnjo dobo. Zaradi tega je rimska vlada sklenila s 1. oktobrom uveljaviti posebne devizne omejitve napram Nemčiji. Plačevanje italijanskih dolgov se bo izvajalo le s posredovanjem italijanskih bank in italijanske terjatve v Nemčiji se bodo votirale z vsotami, ki jih Italija dolguje nemškim izvoznikom. Te operacije bo izvrševal nacionalni zavod za devize v prometu z inozemstvom.

Tretji ukrep, ki se nanaša na Jugoslavijo, je bil objavljen včeraj v uradnem listu »Gazzetta Ufficiale« in je nekoliko blažjega značaja nego so ukrepi, ki se nanašajo na Nemčijo in Francijo. Rimski fašistič.ni listi poročajo, da imajo ti ukrepi italijanske vlade namen zaščititi italijanske gospodarske interese. Gospodarske omejitve, ki so se uvedle v državah, s katerim je Italija v trgovinskih odnošajih, so pomenile težek udarec za italijanske izvoznike. Italijanska vlada je bila prisiljena izdati take ukrepe, ker imajo značaj legalne obrambe. Italija ima, kakor vse druge države, pravico braniti svoje interese in pred vsem interese svojih izvoznikov, ki imajo pravico zahtevati, da se njihovo blago tudi plača. Dočim so italijanski trgovci plačevali uvoženo blago redno in brez restrinkcij, izvozniki niso prišli do svojega denarja. Spričo tega so se v inozemstvu nabrali veliki snopi deviz italijanske provenience, med tem ko je bil uvoz deviz v Italijo paraliziran. To velja zlasti za Nemčijo. Kar se pa tiče Jugoslavije, je bila prav tako postrebna restrinktivna devizna politika že spričo tega, ker je italijanski deficit v trgovinski bilanci med obema državama vedno bolj naraščal. Prav tako italijanska vlada napram Franciji ne more ničesar drugega ukreniti, nego da uvede posebne takse na uvoz francoskega blaga.

Zločinski atentat v Beogradu

Davi je neznanec izročil nekemu nosaču kovčeg, da ga ponese v Oficirski dom — Tam pa je kovčeg eksplodiral in je bil nosač ubit

Beograd, 30. septembra. AA. Davi okoli 6. ure je neznanec, star kakih 28 do 35 let, srednje postave in zagorelega obraza, oblečen v temno obleko, srečal na ulici pri Svetosavski cerkvi nosača Djura Kresovića in mu izročil majhen ročni kovčeg, popolnoma nov, svetlorjave barve iz impregniranega kartona, dolg 35 do 40 cm, visok kakih 30 cm in širok okoli 20 cm, z naročilom, naj ga odnese v oficirski dom in ga tam počaka. Nosač je kovčeg odnesel v vestibul oficirskega doma in čakal, da se neznanec vrne. Okoli 7.20 pa je kovčeg eksplodiral s hudo detonacijo in hudo ranil nosača Kresovića, ki je čez eno uro za ranami umrl. Lahko ranjena je tudi služkinja doma Ispasenija Božičeva, ki se je nahajala v neposredni bližini kovčega. Zaradi detonacije se je razbilo več oken na oficirskem domu. Uprava mesta Beograda je razpisala 20.000 Din nagrade tistemu, ki bi pripomogel, da se atentator aretira.

Hud vihar na francoski rivijeri

Besnenju orkana so se pridružili še nalivi, tako da so nastale cele poplave

Pariz, 30. septembra. AA. V prejšnji noči je besnela huda nevihta po vsej obali med Cainesom in Saint Raphaelom. Materijalna škoda je ogromna. Državna cesta št. 7 je popolnoma razdejana in poplavljena. Promet je prekinjen. Valovje je preplavilo železniško progo v dolžini treh kilometrov. Na promenadi v Cannesu se je zrušil 15 m dolg zid in zaprl cesto. V Saint Raphaelu je vihar razdejal severno - vzhodni del mesteca in vsa dolina je pod vodo. Tramvajski promet je prekinjen. Oblastva so takoj začela reševati prebivalstvo. K sreči človeških žrtev ni bilo razen malega števila ranjencev.

Sant Raphael, 30. septembra. AA. Ob Garonni je divjal nenavadno besen vihar, ki je povzročil ogromno škodo. Nalivi so poplavili ogromna ozemlja. Ponekod se je moralo prebivalstvo rešiti na strehe. Iz bližnjih mest so poslali vojaške oddelke, da rešijo ogrožene vasi in naselja. Dozdaj še ni poročil o človeških žrtvah.

Newyork, 29. septembra. AA. Orkan, ki je razdejal otok Portorico, ponehava. Meteorološki list pravi, da se vihar pomika proti zapadu. Hitrost je znatno popustila. Škoda na Portoriki znaša več milijonov dolarjev.

Novi angleški ministri

London, 30. septembra. AA. Kralj je podpisal odlok o imenovanju konservativcev Johna Gilmourja in Walterja Elliotta za notranjega in kmetijskega ministra ter liberala Gotfreva Collinsa za državnega tajnika za Škotsko.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 30. septembra.

Policiji je prišla v roke pustolovka velikega kova. Gre za komaj 22letno Rozo B., doma iz Mengša, ki je bila zasledovana zaradi nastopa sedemmesečne kazni, a se je znala oblastvom spretno umikati in je zadnje čase izvršila še serijo novih sleparij. Tako je natvezila bivši zaščitni sestri Ivani Vovkovi, da ima v zastavljalnici šivalni stroj, ki bo drugi teden zapadel, ker nima denarja, da bi plačala zastavljalnino. »Škoda,« je pripomnila, »če bi šel za tak denar, ko je skoraj popolnoma nov.« Vovkova se je res dala pregovoriti in ji je posodila 800 Din, da bi lahko vzela šivalni stroj iz zastavljalnice.

Čez nekaj dni je Roza res pripeljala lep nov šivalni stroj, Vovkova ji je pa morala izplačati zanj še 700 Din. Kmalu je Vovkova zvedela, da šivalni stroj ni Rozina last, temveč ga je vzela na obroke pri tvrdki Ignac Vov, kjer je dala na račun 600 Din, seveda pa ni imela namena stroja nikoli plačati.

Posestnikovi hčerki Mariji Okornovi iz Blatne vasi, občina Šmarje, je natvezila, da ima koncesijo za otvoritev lastne gostilne, da pa potrebuje nekaj denarja. Izvabila ji je na ta način okrog 1600 Din. Na trgu je posestnici Frančiški Novoselovi izvabila košaro grozdja, češ, da je branjevka in da ga bo na trgu prodala, plačala ji bo pa grozdje po prodanji. Oškodovala jo je na ta način za okrog 300 Din.

Policija je prejela še več prijav o poslovanju te pustolovke in vse kaže, da je najbrž oškodovala mnogo strank, ki tega še niso prijavile policiji. Prizadeti naj se javijo na policijski upravi, soba št. 23.

Na Taboru je bilo danes ponoči ukradeno Ervinu Šmiteku 2000 Din vredno modro pleskano kolo znamke »Juillet«.

★

Na Založki cesti v Mostah, se je včeraj popoldne v hiši peka Jezerška pripetila precej huda nesreča, katere žrtev je postala 10letna Emilija Prinčeva. S svojo prijateljico Zlato Jezerškovo si je hotela nakodrati lase, pa sta vžigi špirit v samovar in ker je zelo slabo gorel, je Jezerškova pihala vanj. Nenadoma je iz samovarja švignil plamen in hipoma se je Prinčevi vnela obleka. Otrok je bil takoj v plamenih, na njegove obupne klice je pa priletel pekovski pomočnik France Čepin in pričel gorečo deklico gasiti. Posrečilo se mu je, da je plamen zadušil, čeprav se je pri tem precej opekel. Deklica je dobila hude opekline po vsem sprednjem delu telesa.

Prvo pomoč ji je nudil bližnji zdravnik dr. Perko, ki jo je s svojim avtomobilom prepeljal v bolnico. Nesrečo sta zakrivili deklici sami.

Izletniški vlak Ljubljana-Bohinjska Bistrica in Kranjska gora. V nedeljo 2. oktobra bo ob ugodnem vremenu vozil izletniški vlak na progi Ljubljana-Bohinjska Bistrica jezero, oziroma Rateče-Planica in obratno.

Avstrija in Jugoslavija

Iz razgovora s poslevodečim predsednikom AJTZ na Dunaju dr. Stirlingom

Ljubljana, 30. septembra.

Iz Ljubljane se je z opoldanskim brzovlakom odpeljal na Dunaj, kamor ga je brzojavno klicala neodložljiva dolžnost, odličen in za vse naše gospodarstvo pomemben gost našega mesta in naše države, namreč poslevodeči predsednik avstrijsko-jugoslovenske trgovske zbornice na Dunaju g. dr. Evgen Stirling. Predno se je predsednik dunajske komore odpeljal, je kot svetsko izobražen in svetsko informiran človek sprejel še novinarje ter jim dal prav važne podatke o svojem potovanju po naši državi in pojasnila, ki bodo razveselila tudi naše gospodarske kroge.

Prezident g. dr. Stirling je prišel v našo državo na povabilo našega poslanika na Dunaju Nastasijevića, ki po izjavi prezidenta z veliko vnemo pospešuje gospodarske stike med obema državama, splob pa vplivni dunajski gospodarstvenik smatra poslanika Nastasijevića za temeljito gospodarsko orijentiranega, kar je pač v prid obema državama.

Posnemamo njegove besede, da je iz Beograda skozi romantično in krasotno Bosno, skozi solnčno deželo čudežev Dalmacijo in beli Zagreb prišel v jugoslovensko Švico, našo Ljubljano.

Bohinjsko jezero, kraljevski Bled, ki ga je poznal še kot »Veldeser Paradies«, Kranjska gora, bogastvo najčudovitejših zdravilnih kopališč, vse skupaj pa biseri edinstvene lepote, ki morajo očarati vsakega tujca, tudi mene vedno očarajo, kadar pridem v vaše kraje.

Na žalost je to pot moje bivanje v tej prekrasni krajini prekratko, ker me nujni opravki kličejo na Dunaj. Globoko so me ganile mnoge in povsod mi izkazovane simpatije in pazljivosti, da se čutim počaščenega ter se v imenu naše komore, kakor tudi v svojem imenu predvsem zahvaljujem tisku, obenem mi pa ta prijazen sprejem daje novih vzpodbud in povečano ambicijo, da bom z vsemi silami, ki so mi na razpolago, še dalje delal na dobrih odnošajih med Jugoslavijo in Avstrijo.

V današnjih, tako obupnih časih, ki ne dovoljujejo niti najmanjšega žarka upanja na skorajšnjo izboljšanje težko preizkušene Evrope, mi je v posebno veselje, da lahko ugotovim, s kako velikim razumevanjem in ljubeznijo pospešujejo naša stremljenja poklicani in vsa javnost. Posebno ugodna se mi zdi možnost večje intenzivnosti pri pospeševanju tujskega prometa med Jugoslavijo in Avstrijo. Posebno Slovenija bi bila primerna, da bi jo v meddržavnem prometu poizkusila od avstrijskih zveznih železnic s tako velikim uspehom uvedeno novost cenenih voženj na weekend in tako imenovanih voženj brez cilja. Ne bom zamudil stika v tej smeri s kompetentnimi činitelji ter verujem, da je uspeh zagotovljen. Verjamem, da bi bila prav interesantna weekend vožnja v Maribor in Ljubljano in za poskušnjo vožnja na Dunaj tudi iz teh mest.

Kar imam še povedati, je pa samo to, da moramo navzlic tako zelo težkim časom delati s pogumom in vztrajnostjo ter se vztrajno boriti, da te čase prestanemo, saj je tudi v teh časih še mnogo možnosti za zboljšanje razmer. Samo zdrav optimizem ima v teh časih lahko uspeh in Jugoslovensko-avstrijska trgovska komora bo delala v tej smeri neumorno dalje ter prosi in kliče vse in vsakega k sodelovanju.

V Beogradu se je g. dr. Stirling seveda javil na dvoru in obiskal vsa ministrstva, borzo, župana in Trgovsko zbornico, kjer je imel povsod važne razgovore, v zbornici pa tudi obširno predavanje. Prav tako je v Sarajevu obiskal bana, župana in predsednika zbornice, kar je storil tudi v Dubrovniku, na Cetinju oz. v Podgorici in pa v Splitu, kjer je s častnim predsednikom Jugoslovensko-avstrijske trgovske komore, bivšim našim poslanikom dr. Angjelinovićem, ki še vedno z največjo intenzivnostjo sodeluje na poglobitvi medsebojnih gospodarskih stikov, obiskal bana in župana ter je v Trgovski zbornici imel važen razgovor s predsednikom in uradništvom. V Zagrebu se ni mogel oglasiti pri banu, ker je bil bolan, zato je pa konferiral s podbanom in županom ter obiskal seveda tudi borzo in Trgovsko zbornico, kjer je dobil zlasti mnogo informacij o predmetih, ki prihajajo v poštev za izvoz v Avstrijo. Povsod so odličnemu gostu seveda prirejali najpazljivejše sprejeme in tako je ob njegovem obisku priredil čajanko tudi avstrijski poslanik Ploenies v Beogradu, a poslanik Nastasijević velik diner. Da so pri razgovorih povsod sodelovali tudi avstrijski konzuli z nasveti in informacijami, ni treba niti omenjati.

V Ljubljani je bil predsednik gosp. dr. Stirling pri banu in podbanu na važnem razgovoru, prav tako pa tudi pri županu in podžupanu, razen tega je pa konferiral s predsednikom ZTOI g. Jelačinom, ki je svetnik Jugoslovensko-avstrijske zbornice enako kakor senator g. dr. Novak, ki ga je dobrodošli gospod tudi obiskal.

Med najvažnejšimi njegovimi razgovori so bila pa pogajanja z ministrom trgovine g. Mohoričem in ministrskim predsednikom dr. Srskićem zaradi izvoza 16.000 vagonov koruze, ki bo tudi realiziran, če se izključi iz oficijelnega kliringa in poravna s privatnim kliringom proti industrijski kompenzaciji, kar se najbrž tudi zgodi.

Znamenit gospodarstvenik je predvsem poudarjal, da vsaka država hoče izenačiti bilanco izvoza in uvoza, kar je med Avstrijo in Jugoslavijo že prav za prav doseženo, ker je le malenkostni pribitek na strani Avstrije. Prav bi bilo, če bi se še bolj pospešil agrarni izvoz iz Jugoslavije, kakor tudi industrijski uvoz iz Avstrije, da bi bila tehtnica vedno v ravnovesju, kar je želja vseh, saj smo naitesnejše navezani drug na drugega.

Ker je torej trgovinska bilanca med Avstrijo in Jugoslavijo izravnana, so mogoči idealni stiki med obema državama, ki bodo v korist vsemu prebivalstvu obeh dobrih sosed.

Pri slovesu je prezident g. dr. Stirling, ki potuje po naši državi s svojim bratom, ki je tudi doktor, z največjo ljubeznivostjo zopet poudarjal, kako prijetno se počuti v Ljubljani ter se ponovno zahvalil za prijazen sprejem vsem, ki se je srečal z njimi. V hotelu Union je navzočnost važnega gosta vzbudila največjo pozornost, da je bilo življenje v hotelu ves čas izredno živahno, vsi so pa hvalili izredno prijaznost gosta.

Dr. Jeftić pri Herriotu

Paris, 30. septembra. AA. Dopisnik Havasa poroča iz Ženeve, da je predsednik francoske vlade in zunanji minister Herriot imel včeraj več razgovorov z raznimi delegati, med njimi tudi z ugoslovenskim delegatom Bogoljubom Jeftičem. Po poročilu Havasa se je razgovor med Herriotom in Jeftičem vrtel okoli trgovinskih vprašanj, ki so v zvezi z izvozom in uvozom Jugoslavije in Francije.

Nova revolucija v Čilu?

Paris, 30. septembra. s. Agence »Havas« javlja iz Buenos Airesa, da je kljub včerajšnjim pomirjevalnim poizkusom čilske vlade, položaj v Antifogasti zelo vznemirljiv. Iz Mandoze prihajajo poročila, da je v Antifogasti izbruhnil upor. Po poročilu iz Santiaga je poveljnik posadke v Antifogasti, ki ga podpirajo politične stranke, odklonil zahtevo po odstopu.

Preki sod v Budimpešti

Budimpešta, 30. septembra. Preki sod je davi obsodil 27-letnega nezaposlenega dnevničarja Josipa Edra, ki je 19. septembra z dvema streloma iz revolverja ubil in oropal neko gostilničarko na smrt na vešalih. Eder je do poslednjega trenutka tajil krivdo, čeprav jo je državni tožilec docela dokazal. Kot dokazila so služili odtisi prstov in izpovedi 28 prič. Eder pa je tudi potem ko je bila že proglašena sodba, zatrjeval, da je nedolžen. Izjavljal je, da ga ni bilo nikoli v oni nesrečni gostilni. Obsodba je bila izvršena popoldne.

Velike poneverbe v Bukarešti

Bukarešta, 30 septembra g. Blagajnik mestne uprave Pompeu Tanciulescu se je ustrelil, ko je zvedel, da bodo kontrolirali blagajno. Ugotovili so, da je v zadnjem času poneveril milijon lejev iz mestne blagajne.

Valdemaras oproščen

Kovno, 30. septembra s. Bivši ministrski predsednik Waldemaras, ki je bil osumljen, da za uporabo 51.000 danskih kron, ki jih je kot predujem dvignil leta 1918., ni dal dovolj dokazov, je bil od najvišjega sodišča oproščen.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2309.57—2320.93, Berlin 1365.69—1375.49, Bruselj 798.57 do 802.51, Curih 1108.35—1113.85, London 198.14 do 199.74, Newyork ček 5727.70—5755.96, Pariz 225.24—226.35, Praga 170.12—170.98, Trst 294.35—296.75.

INOZEMSKE BORZE.

Curih: Pariz 20.32 in pol, London 17.91, Newyork 518 in tri četrt, Bruselj 72.05, Milan 26.61, Madrid 42.45, Amsterdam 208.40, Berlin 123.40, Sofija 3.74, Praga 15.35, Varšava 58.10, Bukarešta 3.06.

Vpisovanje na univerzi

Nad polovica naših dijakov revnih — Največ je juristov in tehnikov

Ljubljana, 30. septembra.

V pompozni slavnostni dvorani univerze, kjer je nekdaj deželni zbor reševal usodo dežele Kranjske in se potegoval za ustanovitev slovenske univerze, se že od ponedeljka gnete akademska mladina, da se vpiše na fakulteto, ki ji v njeni sveži fantaziji obeta najslavnejšo karijero. Koliko mladih mož vidiš sedeti na predsedniški tribuni in gospodične že sanjarijo, kako bodo čez toliko in toliko let njih prijateljice zelene, ko bodo one pri svetosavski proslavi kot soproge prvih odličnikov v prvi vrsti foteljev obračale pozornost vseh dostojanstvenih gospodov na sebe. Te so menda še najpametnejše, ki računajo, da jih bo možitev pripeljala do časti mehkega stola.

Ob straneh pulta za zapisnikarje stoje še mize za stenografe, sedaj pa pri prvi med kopo papirja in dokumentov sedi kvestor g. Tomc z odprtim pravilnikom o vpisnini in šolnini pred seboj. Imena novih meščanov almae matris Alexandrinae vpisuje in tudi starih bajt, obnem pa računa, koliko morajo odrajtati v gotovini. Z lestvice izračuna šolnino, ki se ravna po direktnih davkih staršev mladine. Če starši plačajo 300 Din neposrednega davka, znaša šolina 150 Din, oni dijaki pa, ki njih starši plačajo manj davka, so pa šolnine oproščeni. Še posebej je vpisnina 100 Din, ki je torej za 100 odstotkov višja od vpisnine na srednjih šolah.

Šolnina pri sinovih bogatih ali pravilneje pri sinovih takih staršev, ki ne znajo prikriti bogastva in plačujejo davke od po pravici navedenega premoženja, bi pa morali plačati tudi po več tisočakov šolnine, no tako težkih papančkov je pa pri nas malo in je šolnina včeraj dosegla šele 600 dinarjev. Zlati mladini se še seveda ne mudi k vpisovanju. Čigar starši plačajo pod 300 Din direktnih davkov, je šolnine oproščen, vpisnine pa oni, ki prinese ubožno izpričevalo. Ali za pisanje ubožnih izpričeval so župani tako uslužni, da je bilo v ponedeljek polno dijakov oproščenih vpisnine. Ko se je pa davčni upravi čudno zdelo, da je toliko oproščenih so z univerze pobarali finančno direkcijo, ki jim je pokazala majhen kavelček, da se smejo ubožna izpričevala izdajati le onim, ki plačajo pod 60 Din direktnega davka. Polno ubožnih izpričeval je torej neveljavnih, ker imajo vsi dijaki od davčnih uprav tudi navedbe o davkih, zato bo pa mnogo dijakov moralo poiskati še 100 Din, ki so si jih upali z ubožnimi izpričevali prihraniti. Celo taki so imeli ubožna izpričevala, ki njih starši plačujejo čez 1000 Din neposrednih davkov. Zdi se nam, da taki morda tudi lažje dobe ubožna izpričevala kot sinovi revežev.

Pri pregledovanju predpisov davkov iz raznih držav ima pa kvestor g. Tomc še drug mučen opravek. Na naši univerzi študirajo namreč študentje, ki njih starši plačujejo davke v Češkoslovaški republiki, na Poljskem, v Avstriji in tudi v Ameriki, zato pa mora tuje valute preračunavati v dinarje po dnevnem kurzu.

Zanimivo je tudi, koliko šolnine plačujejo sinovi raznih stanov. Šolnina namreč ne raste vzporedno z davki, niti se z njimi ne viša v progresiji, da bi oni, ki lažje plačajo, primeroma več plačevali, kakor oni, ki plačujejo malo davkov, v resnici je pa narobe, ker so s čim višjim davkom odstotek šolnine vedno niža. Kakor smo že povedali, plača dijak pri 300 Din davka 150 Din šolnine, torej za oba semestra leta celoten davek plus 200 Din vpisnine, tako da s šolnino plača skoraj dvojni davek. Če ima pa oče predpisanih 15.000 Din davkov, ki so seveda pogosto v zastanku, pa sinko plača le 600 Din za semester, torej z vpisnino le po 1400 Din na leto, da vsote davkov ne doseže niti v desetih letih, torej plača revež okroglo 25 krat več. Tako sin enega naših najuglednejših odvetnikov plača za semester 450 Din šolnine od 4000—6000 Din davka svojega očeta, sin policijskega agenta je plačal 250 Din šolnine od 1000—1500 Din davka in sin pisarniškega oficijala celo 350 Din.

Ker še ni dijakov iz Srbije in Dalmacije, se jih je do včeraj vpisalo šele 412 in je bilo 237 oproščenih, kar dokazuje, da je **nad polovico slovenskih dijakov revnih.**

Ko je vse plačano, je dijak vpisan tudi v dnevnik za davčno upravo zaradi obračuna, če je šolnina pravilno plačana. Denar je nakazan vsak dan po poštni hranilnici davčni upravi.

Pri pultu za zapisnikarje ga. Skrbinškova žigosa priglasnice za profesorje in indekse ter sprejema legitimacije. Njej tudi mora vsak dijak plačati 30 Din za bolniško blagajno.

Na oni strani pri drugi mizi za stenografe je pa srečnejši gospod namreč g. Šporn iz računovodstva, ki še enkrat kontrolira račun in sprejema denar ter izdaja pobotnice. Prvi dan je kasiral le 15 tisočakov, nato pa vsak dan več tako, da je včeraj nabral že 18.000 Din, računa pa s kolki za vpisnino na **pičel milijonček.** Računajo namreč, da se bo do 4. oktobra vpisalo vsaj 1900 dijakov kot lani, ker se šolnina prav nič ne pozna, da bi se jih vpisovalo manj kot lani. Zaradi taks se pa ne vpisujejo več izredni dijaki, da se je za **izrednega slušatelja vpisal dosedaj šele samo en teolog, a še ta je šolnine oproščen.** Največ je juristov in tehnikov, ženske se pa skoraj vse vpisujejo na filozofsko fakulteto, a še teh mnogo ne absolvira, ker se raje prej pomože.

Fantje si izposojajo denar kjerkoli in prav živahno debatirajo o taksah, kdor pa nima, se pa seveda ne more vpisati. Gneča v dvorani je ves čas velika, da imajo uradniki čez glavo dela in morajo delo tudi potegniti čez 13. uro, najbrž bodo pa morali podaljšati tudi vpisovanje čez 4. oktober, ker mnogo sinov čaka na plače staršev in na dobrodušne prijatelje akademske mladine.

Niki nekak tirolski videz, zakaj nosijo kranjski kmetje modre hlače, zakaj je vse nebo krvavo goreče preden gori, a tega nihče z grozo ne opazi, zakaj so drevesa ob cesti v Ljubljani podobna podivjani zeleni salati, tega ne razumem, čeprav si dopovedujem: simbol, simbol, simbol!

Morda je to poizkus »izoblikovanega lastnega stila?« Komur je všeč, blagor mu.

Fr. G.

Njena prva misel

— Končno smo torej rešeni dolgov, ženica.

— Hvala bogu, torej lahko začnem zopet kupovati na kredit.

Nikoli zadovoljna

— Če se brijem dvakrat na teden, se mi zdi, da sem deset let mlajši.

— Možiček, ali bi se ne mogel briti vsak dan?

Organizacija stanovanjskih najemnikov

Snoči je bilo ustanovljeno društvo stanovanjskih najemnikov v Ljubljani

Ljubljana, 30. septembra.

Snoči ob 20. se je vršil v gostilni Mrak na Rimski cesti ustanovni občni zbor Društva stanovanjskih najemnikov v Ljubljani. Dobro obiskano zborovanje je otvoril predsednik pripravljalnega odbora g. Baudek, ki je prešel takoj na dnevni red ter poročal o nalogah, pomenu in ciljih organizacije. V današnjih težkih časih, ko je položaj mnogih stanovanjskih najemnikov naravnost obupen, je bolj kot kdaj potrebno, da se najemniki organizirajo in si ustanove lastno organizacijo, kakor so storili že v mnogih krajih države. Najemniki so danes po lastni krivdi brez zaščite in treba je, da se spričo težkih prilik zopet uveljavi stanovanjska zaščita, ki so jo nekatere druge države, kjer so razmere znatno boljše, uveljavile ali pa podaljšale. Tako so n. pr. na Češkoslovaškem ob koncu lanskega leta podaljšali stanovanjski zakon za 5 let, tudi v Avstriji je še v veljavi stanovanjski zakon, ki ščiti najemnike, v Italiji je vlada nedavno prisilno znižala najemnine, na Francoskem se pripravlja stanovanjski zakon itd.

Za g. Baudekom je povzel besedo zasebni uradnik g. Josip Erman, ki je poudarjal, da so cene stanovanj odvisne od ponudb in povpraševanja. Stanovanjski najemniki so prisiljeni, da si poiščejo zaščito, ki je mogoča le z lastno močno organizacijo. Takoj po prevratu so se stanovanjski najemniki organizirali in ustanovili močno organizacijo, ki je izsilila stanovanjsko zaščito. Zaradi malomarnosti voditeljev in splošne apatije je pa organizacija sčasoma propadla, nasprotno so se pa hišni posestniki po vsej državi krepko organizirali in uspeh ni izostal. Zakon o stanovanjski zaščiti je padel! Da pridejo stanovanjski najemniki zopet do svojih pravic, je potrebna ustanovitev močne organizacije ne samo v Ljubljani, temveč v vsej državi. V Zagrebu in Beogradu obstojita že dve prav močni organizaciji in zagrebška je sklenila, da bo na lastno pest znižala za 30 odstotkov stanovanjske najemnine, če jih hišni posestniki sami ne bodo hoteli.

G. Erman je prečital tudi pravila, ki jih je banska uprava že potrdila. Pravila obsegajo 15 točk, iz njih je med drugim razvidno, da je namen društva varovati in pospeševati skupne koristi članstva, izdajati časopise, razprave in tiskovine, prirejati predavanja in shode ter sklepati in predlagati resolucije, ki naj bodo predložene občini, banski upravi in vladi. Ustanovi se tudi gradbeni fond, v katerega se bodo stekali presežki društvenih dohodkov, ki naj služijo za gradnjo malih stanovanj. Organizacija bo ustanavljala tudi podružnice na teritoriju dravske banovine. Pristopnina znaša 10 Din, mesečna članarina pa 1 Din.

Izvoljen je bil naslednji odbor: Rudolf Steinmetz-Sorodolski, Rudolf Schildenfeld, sodni uradnik, Rudolf Puc, sreski tajnik, Drago Čeferin, trgovec, dalje orožniški podpolkovnik Klemenc, sodni uradnik Hrovat, krojaški mojster Pavel Vrtačnik, davčni izterjevalec Ivan Hovar, višji davčni upravitelj Badjura, zasebni uradnik Josip Erman in trgovec France Klemenc, vsi iz Ljubljane. Odbor se bo konstituiral na prvi seji.

Otvoritev kina Ljubljanski dvor

(Ljudski kino z najnižjimi ljudskimi cenami)

Ljubljana, 30. septembra.

Jutri ob 16. se odpre po dolgotrajnem premoru končno tudi vrata tretjega našega kinopodjetja, kina »Ljubljanski dvor«. V tem kinu se bodo predvajali ob *najnižjih cenah 2, 4, in 6 Din* nemi filmi, ki imajo še vedno svoje prijatelje. Vsak film bo samo dva dni na sporedu tako, da pridejo v tem kinu tedensko 3—4 filmi na spored. Zaradi naglega menjavanja sporeda in izredno nizkih cen bo nudil kino dvor denarno šibkim slojem dovolj cenene zabave in prijetnega razvedrila in bo postal na ta način nekako ljudsko zabavišče — ljudski kino!

Sezona se otvori kot rečeno jutri. Otvorita jo največja prijatelja širokih plasti naše kinopublike Pat in Patachon v filmu *»Bagdadska lopova«*. Smeha in zabave bo v izobilju! Poleg otvoritvenega filma bo med tednom na sporedu še *»Ljubimec sreče«* (Harry Halm, La Yana), *»Obrt gospe Lenox«* (Evelin Holt), *»Ženska v opasnih letih«* (Clire Brook) in izvrstni komik Harold Loyd v filmu »Junak«.

Otvoritv novega »Ljudskega kina« z nizkimi cenami in lepim naglo se menjajočim filmskim programom bo občinstvo nedvomno z veseljem pozdravilo, ker bo vsaj ob dolgočasnih jesenskih in zimskih večernih urah našlo v »kinu Dvor« ob najnižjih stroških vedno dovolj zabave in razvedrila.

Prva operna noviteta v sezoni

Alfreda Mahovskega opera »Hlapec Jernej«

Ljubljana, 30. septembra.

Naj začnem enkrat od konca in konstatujem: Za otvoritev operne sezone smo doživeli snoči izredno zanimivo, izredno talentirano ustvarjeno, vzgledno izvajano in prav apartno uprizorjeno operno noviteto.

Lepa, vsega priznanja vredna pieteta je vodila upravo, da je sprejela v naš repertoar to delo: hvaležnost do Ivana Cankarja, ki je predvsem s svojo povestjo o hlapcu Jerneju z Betajnove zanesel sloves naše knjige v tuji svet in pa hvaležnost do moravsko nemškega skladatelja Alfr. Mahowskega, ki je na slovensko umetniško delo tik pred svojo smrtjo ustvaril svoj genijalni operni prvenec.

Vsi sodelujoči so se posvetili z gorečnostjo zelo težki nalogi, in vsak zase je storil kar je znal in zmogel, da je muzikalna drama »Hlapec Jernej« doživela svojo drugo krstno predstavo, ki bi je bil Mahowski vesel. Dirigent g. dr. Švara je ritmično močno zapleteno delo preštudiral do dna, naštudiral vzorno in dirigiral odlično; režiser g. Delak se je vsaj v bistvu ravnal po skladateljevi želji in pustil, da simbol sicer prevladuje, a ne vlada brez realistike, in inscenator g. Uljaniščev se je takisto držal avtorjeve zahteve: »Odrske slike naj bodo stilizirane. Vse, kar se godi okrog Jerneja, naj je samo življenjski sejem, ki naj se prikazuje tem bolj spačen, čim bolj se čuti Jernej po krivici odrivan.« Kakor režiser pa se je tudi inscenator izognil vsaj hudi pretiranosti.

Ogromno Jernejevo partijo, ki dominira nad vsemi epizodami kakor orjak nad pritlikavci, je izvajal g. Primožič z vso poglobljenostjo in jo podajal tako pevski kakor igralski umetniško izravnano, naravno, prisrčno in brez vsakršne teatralike, a dajajoč ji čim več različnih barv, stopnjujoč jo od prizora do prizora in dosezajoč v predzadnji in zadnji sliki efekte, ki so učinkovali globoko na duše. Zares, Jernej je kreacija prvega reda in igralski, po maski in po petju si je Primožič zaslužil vso našo hvaležnost.

Druga partija, glasbeno posebno srečna, je vagabund v ječi. G. Betetto jo je izvajal z mojstrsko živo, uprav diabolsko igro, sijajnim fraziranjem, vzglednim izgovarjanjem teksta in z imenitno masko. Ta prizor je bil vobče najbolj razgiban, najbolj učinkovit in edini, ki ima humorja, dasi silno bridkega. Dobrodošel zopet doma, dragi Betetto!

Tretji pevec, ki je prav izjemno zadovoljeval, je bil g. Marijan Rus, novo angaževani basist. Nastopil je kar v treh manjših, a prav važnih partijah: Kalandra, sodnika in župnika. Skromen še v igri, je bil v petju odličen. Vse tri partije je izvel vrlo muzikalno in inteligentno; glasbeno je zlasti sodnik pravi biser, ki se je resnično tudi zasvetil kakor dragocenost.

Večjo partijo je imel s študentom še g. Iv. Banovec, ki je svoje melodiozne lirske duete in arijo izvajal dovršeno in dajal s strastnimi, ciničnimi toni svoji nalogi primerno izrazitost. Mladega Sitarja v 1. sliki je pel in igral prav dobro g. Marčec, župana takisto g. Magolič, beračico z otrokom pod križem ga. Bernot Golobova, deklo gdč. Škerjančeva in Sitarco ga. Kogejeva. Tudi vse ostale epizodne partije so izvajali gg. Perko, J. Rus, Simončič, Sekula, Bekš, Škeletova, Sterniševa in Mišičeva docela ustrezno. Otroci, zlasti oni falot, kakor oni dobri, so bili prav na mestu in dovolj naravni. Zbor na vasi, v cerkvi in ob zaključku je storil svojo nalogo bistro in skladno.

Kolikor morem soditi po prvem slišanju, je glavna vrlina te opere orkestralni part, instrumentacija, ki po Wagnerjevem in R. Straussovem vzorcu izraža čustvenost Jernejevo, uporablja vodilne motive in ima v medigrah prav posebne lepote. Res je medigra po grandiozno zgrajenem »Oče našu«, ki ga Primožič izvaja s pretresljivo silo, in pred ječo pravi biser. Da glasba ni enotna, da prehaja iz smeri v smeri, da so atonalnosti in razne modernistične točke tik konservativcev melodičnih in prijetno, celo znano zvenečih mest najbolj problematične in splošnosti manj všečne, opazi pač vsak slušalec. Mislim, da je bil Mahowski vendarle lahko sanjav melodik in da se je vdajal le modi, kadar je zahajal v svet disonanc in alteriranih akordov. Živi, poskočni ritmi v ječi zvene prav od srca. Gotovo je, da je bil Mahowski velik talent, ki je še vrel, da pa je bil že mojster orkestracije in pisanja kantabilnih partij in da je iskal novih, močnih izrazov za različna občutja.

Ali je Cankarjeva povest primerno ozadje operi, ki zahteva dramatičnosti, pestrosti situvacij in konfliktov, je stvar različnih naziranj. V bistvu je dejanje enolično: Jernej zatrjuje vedno isto in dobiva vedno isti odgovor.

»Noben žarek ne razsvetli vizionarne, meglenosive barve; noben veselejši kontrast ne prodre križeve poti trpečega, trudnega, naivnega starega hlapca«... Zato so učinkoviti, po starem operno ustrezajoči prizori z otroki, pred cerkvijo, pred gorečo hišo in prav spočetka pri Sitarju.

Zakaj imajo hiše na Betajnovi pri Vrhrovanju, ki se bo moralo raztegniti tudi na brezposelne. Za njim je govoril narodni poslanec konjiškega sreza g. dr. Karol Gajšek, ki je bil te dni premeščen kot notar v Kranjsko goro o splošni gospodarski krizi ter apeliral v lepih besedah na vse navzoče, naj se včlanijo pri novi vsedržavni stranki JRKD, ker si bomo le z skupnim delom in skupnimi napori omilili sedanje gorje. Govoril je še domačin g. Ivan Markovič, na kar je predsednik Kralj zaključil lepo uspelo zborovanje.

Z Jesenic

— *Zadeva poštnega nabiralnika.* V štev. 218 »Slov. Naroda« z dne 26. t. m. čuti dopisnik z Jesenic »potrebo namestitve poštnega nabiralnika v vestibulu postajnega poslopja, iz katerega naj bi se v zadnjem trenutku pobrala pošta in oddala na večerni vlak.« Podpisana uprava svetuje onim strankam, ki »v zadnjem trenutku in veliki naglici« nosijo večerno pošto na vlak, da vržejo svojo korespondenco v nabiralnik, ki je v steni poštnega poslopja. Ta nabiralnik se izprazni zadnjikrat za večerni vlak 1—2 minuti pred odhodom tega vlaka na notranji strani, t. j. *neposredno v poštnem uradu*, odkoder ima uslužbenec krajšo pot do ambul. voza, ki stoji nasproti poštnemu poslopju, kakor pa da bi hodil v vestibul in zopet nazaj. Morebitni nabiralnik v tem prostoru bi se moral vsaj 4 min. prej izprazniti. Nepotrebno kupovanje peronskih kart zaradi predaje pošte direktno v poštni voz bi s tem odpadlo, in stranka bi napravila do poštnega poslopja po cesti krajšo pot kot jo naredi, če gre na notranji strani po peronu do poštne ambulance. — Uprava pošte.

— *Vaje gasilnega društva.* V nedeljo popoldne je imelo agilno gasilno društvo na Jesenicah vaje, pri katerih je fingiralo hudo pomanjkanje vode. V največji naglici so sestavili 450 m dolge cevi in napeljali vodo iz Save ter z močnimi curki vode »gasili« Sokolski dom. Vaje sta vodila načelnik društva g. Karol Neuman in podnačelnik g. Franc Baloh. Vaje same so potekle brezhibno in so pokazale, da ima društvo dobro izvežbano moštvo, izvrstno motorko, lestve in drugo orodje, toda žal neprimeren, ruiniran in preveč oddaljen gasilni dom.

— *Shod delavstva včlanjenega* pri Narodno strokovni zvezi podr. Jesenice se je vršil v nedeljo ob lepi udeležbi članstva v Sok. domu na Jesenicah. Zborovanje je otvoril predsednik podružnice g. Franc Kralj, ki je pozdravil navzoče, na kar je g. Vladimir Kravos izčrpno poročal o najvažnejših delavskih vprašanjih, zlasti o brezposelnosti ter o splošnem delavskem zavaskrbe vse osebe, ki nastopajo v tem delu. Naša zasedba je izvrstna. Navedemo le imena Betetto, Zupan, Janko (v naslovni vlogi brivca), Banovec, gospa Papovičeva. V raznih sezonah je bilo to delo pogostokrat izvajano na našem odru in vselej z velikim uspehom. Prepričani smo, da bo imela enak uspeh tudi letošnja ponovitev. Predvsem pa moramo opozoriti na kreacijo g. Betetta, ki je v tej vlogi nedosegljiv. Opero bo dirigiral ravnatelj Polič.

Iz Kranja

— Zvočni kino Narodni dom v Kranju predvaja danes, jutri in v nedeljo prekrasno opereto Paula Abrahama »Viktorija in njen huzar«. Čarobna muzika in odlična zasedba filma z najboljšimi umetniki in pevci nam jamčita za prvovrstno kakovost tega filmskega dela. V glavnih vlogah nastopajo komorni pevec Mihael Bohnen, subreta Friedel Schuster, Svetislav Petrovič, Gretl Theimer, Ernst Verebes in drugi. Predstave danes in jutri ob ½9. zvečer, v nedeljo pa ob 5., 7. in 9. uri zvečer.

Narodno gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Petek, 30.: Roksi, C.
Sobota, 1. oktobra: Zločin in kazen. Red D.
Nedelja, 2. oktobra: Marij. Izven.
Ponedeljek, 3. oktobra: Celjski grofje. Red B.

*

Ljubljanska drama ponovi v soboto dne 1. oktobra Dostojevskega Zločin in kazen v dramatizaciji Krasnopoljskega. Predstava se vrši za red D.

V nedeljo 2. oktobra zvečer se igra v naši drami Pagnolova štiridejanska igra Marij. Kakor Velika abeceda istega pisatelja je imel tudi Marij v Parizu ogromen uspeh. Delo je bilo potem sprejeto na vsa evropska gledališča, saj spada avtor med najboljše sodobne francoske dramatike. Predstava je izven abonmana.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Petek, 30. septembra: Zaprto.
Sobota, 1. oktobra: Fra Diavolo. Premijera. Izven.
Nedelja, 2. oktobra: Seviljski brivec. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 3. oktobra: Zaprto.

Drevi ob 20. uprizori naša drama izredno zabavno veseloigro Roksi z go. Šaričevo v naslovni vlogi. Režija je prof. Šestova. Predstava se vrši za red C.

*

Premijera znane komične opere Fra Diavolo bo jutri ob 20. v operi. Vprizoritev je nekoliko spremenjena od že znane vprizoritve pred leti. Režija je skušala dejanje poživeti in je storila to predvsem z inscenacijo, ki večkrat menjava prizorišče. Prav tako se je naslonila na drugo verzijo libreta, ki se končava takorekoč z veselim koncem, kar je za današnje pojmovanje komične opere samo po sebi razumljivo. Opera Fra Diavolo je polna melodijoznosti in južnega temperamenta. V naslovni vlogi nastopi g. Gostič. Sodeloval bo tudi baletni zbor pod vodstvom mojstra Golovina. Upamo, da bo tudi ta vprizoritev vzbudila pri občinstvu veliko zanimanje, ker bo poleg zabavnih in veselih prizorov tudi mnogo prav lepih muzikalnih točk. V glasbenem pogledu je naštudiral opero dirigent g. Nefat, režija je Kreftova. Sobotna premijera je izven abonmana, pri običajnih opernih cenah. Predprodaja pri dnevni blagajni v operi.

»Seviljski brivec«, eno najboljših komičnih oper vseh časov in literatur ponovi naša opera v nedeljo zvečer. Rossinijeva glasba, ki je pred več kot 100 leti užgala publiko, deluje z isto svežostjo tudi še danes. Delo ima polno prekrasnih muzikalnih mest, dejanje je živo, velezabavno, za kar

Beležnica

Koledar.

Danes: Petek, 30. septembra katoličani: Hieronim, pravoslavni 17. septembra.

Današnje prireditve.

Kino Matica: Simfonija ljubezni.
Kino Ideal: Ljubavni ekspres.
ZKD: »Bela Ljubljana« ob 18. v kinu Matici.

Dežurne lekarne.

Danes: Trnkoczy, Mestni trg 4, in Ramor, Miklošičeva cesta 20.

Zopet drzen vlom

Trebnje, 29. septembra.

Ni se še poleglo razburjenje po vlomu v občinski urad v Dobrničah, kjer so spretni vlomilci, kakor smo poročali, navrtali občinsko blagajno, je danes Trebnje in okolico iznenadil nov, še drznejši vlom v prostore g. Alojzija Bukovca, posestnika in gostilničarja na Veliki Loki, ki po vseh znakih sodeč kaže, da je i pri tem vlomu sodelovala ena in ista vlomilska tolpa. Varnostne oblasti na Dolenjskem so z vso vnemo na delu, pa kljub najvestnejšemu poizvedovanju vlomilcev ne morejo izslediti. Prijet je bil neki osumljenec, ki pa vlomov še ni priznal.

Posestnik in gostilničar g. Alojzij Bukovec z družino ima svoje stanovanjske prostore, kakor g. župan Grmovšek v Dobrničah tudi v prvem nadstropju. Zato vlomilcev ni mogel slišati in so le-ti lahko nemoteno gospodarili v pritličnih prostorih, kjer je pisarna in pa gostilniški prostori. Vlomilci so vlomili na isti način, kakor prejšnji dan v Dobrničah skozi mrežo na oknu, odkoder so se splazili v kuhinjo in odtod v sobe. Najprej so odprli vse predale pisalne mize, v katerih so našli približno 200 Din drobiža. Da je v tej miznici dnevna blagajna, je moral vlomilec dobro vedeti, vendar je imel pa smolo, ker gospodar denarja čez noč v miznici ne pušča, razen malenkosti drobiža. Le na ta način je postal drobiž plen drznega vlomilca.

V miznici so bili tudi banovinski in državni koleki, živinski potni listi itd., kar vse je vlomilec pustil pri miru. Iskal je tudi to pot le denar, ki ga je pa našel še manj, kakor pa v Dobrničah. Tudi v drugih sobah je nasilno odprl vse predale miznic, kjer pa ni bilo niti denarja, niti drugih vrednosti, tako da se vlom nikakor ni posrečil. Vlomilec je moral biti razočaran. Končno je odpeljal kakor tudi v Dobrničah kolo, katerega je na prostem demontiral in odnesel od njega le zadnje kolo. Ostale dele so našli drugo jutro na bližnjem občinskem seminišču, deloma tudi v Temenici. Zanimivo pri obeh vlomih je to, da je od kolesa župana Grmovška v Dobničah vlomilec odnesel sprednje kolo, dočim se je tu poslužil zadnjega kolesa. Zato se opravičeno sumi, da je pri vlomu sodelovala ista vlomilska tolpa, ki si je sedaj z rezervnimi deli teh dveh koles popravila kolo enega člana družbe. Vse prebivalstvo z nestrpnostjo pričakuje izida preiskave in želi, da bi prišli vlomilci čim prej v roke pravice.

Sport

Zanimiva sportna prireditev

HANDICAP LAHKO ATLETSKO TEKMOVANJE ASK PRIMORJE

V nedeljo dopoldne ob 10. in popoldne ob 16. priredi ASK Primorje na svojem igrišču, Dunajska cesta handicap tekmovanje za rušenje rekorda na 5 km.

Dopoldanski program obsega discipline tek 100 m, met kopja, skok v daljavo z zaletom in tek 200 m; popoldne se bo vršil tek 5000 m.

Najzanimivejša disciplina bo vsekakor tek 5000 m. Odlični dolgoprogaš Primorja, Krevs, bo ob tej priliki skušal rušiti državni rekord, ki ga brani Zagrebčan Predanić, član Concordie, z rezultatom 16:19 in tri petine.

Ker je v odlični formi, namerava dati vsem ostalim tekačem, ki bodo nastopili od 100 do 500 m naskoka.

S tem naleti na najmočnejšo konkurenco že itak izbornih naših dolgoprogašev Bručana, Šporna (Ilirija), soklubaša Kovačiča Leona, ki se je pred kratkim afirmiral v Zagrebu na državnem prvenstvu s krasno zmago in novim rekordom na 10 km, in na soklubaša Gaberška Hansija, ki bo prvič preizkusil svoje sposobnosti v tej disciplini. Želeti bi bilo, da bi ob tej priliki nastopila tudi najboljša naša dolgoprogaša iz Maribora Podpečan in Grmovšek, s čimer bi se že itak odlična konkurenca še pojačala in bi rušitev državnega rekorda bila še verjetnejša.

V dopoldanskih disciplinah nastopijo najboljši sprinterji Primorja na čelu njima Perović, Končič, Slapar, med metalci konja in skakači v daljavo pa med ostalimi Slapar, Putinja, Stepišnik, Outrata in drugi. Ker so atleti ravno sedaj konec sezone v zelo dobri formi, je pričakovati odličnih rezultatov.

Sokol

Mirensko sokolsko okrožje. Okrožna uprava obvešča tem potom vsa bratska društva, da se napovedana seja v nedeljo 2. oktobra ne bo vršila zaradi tehničnih zaprek, pač pa je preložena z istim dnevnim redom na nedeljo 9. oktobra. Zdravo! Okr. načelnik.

Pristopajte k Vodnikovi družbi

Dnevne vesti

— **Iz državne službe.** S kraljevim ukazom je postavljen na I. realni gimnaziji v Ljubljani za profesorja v 4. skupini 2. stopnje dr. Lav Čermelj, do sedaj pogodbeni profesor na istem zavodu. — Službene Novine objavljajo večji ukaz o napredovanju poštnih uradnikov. Na področju dravske poštne direkcije so napredovali v višjo skupino: Amalija Negovetić v Brežicah, Marija Kralj v Ljubljani, Josipina Florjančič v Ptuju, Pavle Kavčič pri poštni direkciji v Ljubljani, Marija Pristavec pri terenski sekciji v Ljubljani, Kata Cost, Pavlina Milavec in Nada Bajc v Ljubljani ter Ema Burdijan v Celju.

— **Seja glavnega odbora JRKD.** Včeraj dopoldne od 10. do 12. se je vršila seja predsedstva JRKD. Med drugimi člani predsedstva so se udeležili seje, ki ji je predsedoval predsednik g. Nikola Uzunović tudi oba podpredsednika gg. dr. Voja Marinković in Boža Maksimović ter ministrski predsednik g. dr. Milan Srškić in minister g. Demetrović.

— **Uradne ure v območju dravske direkcije pošte in telegrafa.** S pooblastilom g. ministra za promet se določijo v pisarnah dravske direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani od 1. oktobra dalje nove uradne ure, ki trajajo ob delavnikih od 8. do 14. ure. V predsedstvu te direkcije se bo vršila dežurna služba, ki bo trajala ob delavnikih od 16. do 18. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 11. ure. Pošte, telegrafi in telefoni bodo vršili službo kot doslej.

— **Velik tabor nacijonalnih rudarjev v Trbovljah.** Kot smo že javili, priredi Narodna strokovna zveza v nedeljo 2. oktobra velik nacijonalni tabor rudarjev v Trbovljah. Dopoldne se vrši ob 10. uri na vrtu Rudarskega doma javno zborovanje, na katerem govorijo minister dr. Kramer, narodni poslanec dr. Rape in predsednik NSZ g. Juvan. Popoldne ob 16. uri prijateljski sestanek istotam. Narodna strokovna zveza poziva vse rudarje, da se v velikem številu udeležijo tega zborovanja in s tem pokažejo svojo nacijonalno zavednost. Na zborovanju se bo predvsem razpravljalo o važnih rudarskih vprašanjih. Vabljeni pa so na zborovanje tudi vsi drugi, ki se zanimajo za življenje naših rudarjev.

— **Zračni promet z Dunajem.** Danes je odletel iz Zagreba zadnji aeroplan v Beograd in dalje proti Dunaju, jutri pa prispe zadnji aeroplan z Dunaja v Zagreb. S tem bo letošnji zračni promet med Zagrebom in Dunajem zaključen.

— **Zahteve staršev zagrebških srednješolcev.** Starši zagrebških srednješolcev so imeli sestanek, ki so na njem sprejeli več spomenic, da jih pošljejo na pristojna mesta. Starši zahtevajo, naj bi se pouk vršil v vsakem razredu tri dni dopoldne, tri dni pa popoldne. Mestno občino prosijo, naj bi uvedla posebne šolske tramvaje, ki bi med 7. in 8. zjutraj prevažali samo šolsko mladino.

— **70-letnica železnice Zidani most—Zagreb—Sisak.** Danes je minilo 70 let, odkar se je pričel javni promet na progi Zidani most—Zagreb—Sisak. S tem sta dobila Hrvatska in mesto Zagreb prvo železniško zvezo s komunikacijskim omrežjem evropskega kontinenta.

— **Cirkus in kinematografi.** Čez nekaj dni prispe v Zagreb največji cirkus na svetu »Gleich«, ki je zaslužil v Beogradu v enem dnevu nad 400.000 Din. Lastniki zagrebških kinopodjetij se seveda upravičeno boje konkurence in so intervenirali pri banu, da bi oblast cirku prepovedala postaviti v Zagrebu šotore.

— **Vojaška podkovska šola v Zagrebu** sprejme do 50 gojencev, ki izvršujejo kovaško ali podkovsko obrt in niso mlajši kot 18 in ne starejši kot 23 let. Prošnje je treba vložiti **do 10. oktobra** t. l. na poveljstvo IV. armijske oblasti (referentu za veterinarstvo) v Zagrebu ter jim je treba priložiti: 1. domovnico, 2. krstni list, 3. samski list, 4. šolsko odpustnico, 5. nravstveno spričevalo, 6. dovolilo staršev in 7. potrdilo učnega mojstra, vidirano po pristojni obrtni oblasti.

— **Otvoritev smuške koče na Rožci.** Podružnica TK Skale na Jesenicah otvori v nedeljo 9. oktobra ob 11. uri dop. svojo novozgrajeno smuško kočo na Rožci (1352 metrov) v zvezi s svečano blagoslovitvijo. Koča, ki je za planinske razmere zelo dobro opremljena, razpolaga z 42 ležišči in kuhinjo v posebnem poslopju. Do koče je speljana zložna in dobro markirana pot, tako da je poset nje posebno poučni vsakomur mogoč. V okolici so prekrasni smuški tereni in pa razgledi tja do Ljubljane ter najlepša razgledna točka na očaka Triglava. Planinci naj se te redke svečanosti udeleže v čim večjem številu, da s tem pokažejo svoje simpatije požrtvovalnim jeseniškim Skalašem.

— **Kongres o grozdju in sadjarski kongres.** Srpsko poljoprivredno društvo priredi v dneh od 27. do 30. oktobra splošni sadjarski kongres v Čačku. Istočasno bo v Smederevu lokalna razstava grozdja in v Čačku ogled iz vse države ter lokalna sadna izložba. Na kongresu se bodo razpravljala in razčistila razna vprašanja, ki so za naše sadjarstvo največjega pomena. Zato je ta prireditev važna predvsem tudi za samostojne praktike in strokovnjake. Vabljeni so predvsem vsi praktični sadjarji, da se kongresa v čim večjem številu udeležijo in da v diskusijah priobčijo svoja praktična opažanja in izkušnje ter s tem pripomorejo k čim praktičnejšemu uspehu in zaključku posvetovanja.

— **Zaradi malenkosti padla glava.** V Staremu Fugotu pri Novem Sadu je Valentin Šmid v sredo zabodel krojaškega pomočnika Matijo Krika in sicer zato, ker mu je prisolil zaušnico. Sprla sta se zaradi kolesa in malenkostni prepir je povzročil tragedijo.

— **Dobava.** Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 10. oktobra ponudbe glede dobave 350 kg cilinderskega olja, 300 kg strojnega olja, 700 kg vulkanskega olja in 200 kg tovotne masti. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo večinoma jasno in toplo vreme. Tudi včeraj je bilo po vseh krajih naše države lepo. Najvišja temperatura je znašala v Splitu in Skoplju 33, v Beogradu 32, v Sarajevu 30, v Zagrebu 25, v Ljubljani 23, v Mariboru 22 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 766.4, temperatura je znašala 16 stopinj.

— **Tri nesreče.** Jelena Kovačeva, 55-letna žena upokojenega rudarja iz Livolda pri Kočevju, se je pred dnevi doma poparila s kropom po vsem telesu in zadobila hude opekline. — Jakob Rožič, delavec iz Rateč, se je včeraj popoldne ponesrečil med delom. Na levo nogo mu je padel težak hlod in mu jo zlomil. — Ivan Alič, kajžar iz Medvod, je včeraj popoldne obiral hruško, pa se mu je zlomila veja in je padel na tla. Zlomil si je desno nogo. Vse tri ponesrečence so prepeljali v bolnico.

— **Nov grob.** Včeraj je umrl na Golniku po daljšem težkem trpljenju ing. gosp. Janez Jezeršek, star šele 30 let. Pokojni je bil mož dela in plemenitega značaja, imel je mnogo iskrenih prijateljev, ki ga bodo težko pogrešali. Njegove zemske ostanke prepeljejo jutri z Golnika v Ljubljano, kjer bo ob 14. pogreb iz Knezove ulice 11. Bodi mu lahka zemlja, težko prizadetim svojcem naše iskreno sožalje!

— **Mariborski tihotapec aretiran v Zagrebu.** Zagrebška policija je aretirala Ernesta Ziesla, ki se je pripeljal iz Maribora z avtomobilom, v katerem so našli 120 paketov cigaretnega papirja in 26 zavojev kart. Ziesl se je baje s svojim avtomobilom že večkrat pripeljal v Zagreb in vozil s seboj večinoma cigaretni papir.

— **Bolgarski komiti ne dajo miru.** Po poročilih obmejnih oblasti so poskušali dne 27. t. m. okrog 20.10 zvečer zopet štirje, do zob oboroženi bolgarski komiti pri Carevem selu v bližini obmejne stražnice »Komore« prekoračiti mejo in preiti na naše ozemlje. Naša obmejna straža jih je pravočasno opazila ter jih po kratki borbi prisilila, da so se umaknili.

— **Doraščajoča mladina** naj zavživa zjutraj kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice, ki doseza zaradi svojega učinkovanja kot čistilo želodca, črev in krvi zelo zadovoljive uspehe pri deklicah in dečkih. Na otroških klinikah se uporablja »Franz-Josef« voda že pri malih, češče zelo zaprtih bolnikih. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

—lj **Poslovilni večer g. Herkova.** V okusno okrašenem klubskem lokalu v Narodni kavarni so snoči priredili esperantisti svojemu priljubjenemu dolgoletnemu predsedniku in duhovnemu vodji g. Danilu Herkovu, ki je po službeni potrebi premeščen v Zagreb, prisrčen poslovilni večer. Zavedno članstvo je do zadnjega prostora napolnilo lokal. V imenu odbora se je poslovil od Herkova podpredsednik g. dr. Reya, povdarjajoč predsednikove zasluge za klub; obljubil mu je, da bo klub nadaljeval v njegovem duhu započeto delo. G. Herkov se je vidno ganjen zahvalil za iskrene besede, naglašujoč, da niso bile samo njegove zasluge, da je klub tako lepo uspeval, ves odbor je bil delaven, članstvo pa izredno zavedno in disciplinirano. Obljubil je, da bo ostal s klubom v stalnem kontaktu in pa izrekel toplo zahvalo dolgoletnemu sodelavcu in tajniku g. Kozlevčarju, ki mu je bil vedno krepka opora pri delu. V imenu članstva se je poslovila od predsednika gdč. Dejakova in mu izročila lično spominsko darilo, album s podpisi vsega članstva z željo, da bi se čim prej vrnil. Naposled se je poslovil še tajnik g. Kozlevčar, ki je izpregovoril o predsednikovem delovanju v klubu. Sledilo je predvajanje skioptičnih slik. Klub si je nabavil izvrsten skiopitčni aparat pri tvrdki Gregorič, ki bo proti neznatni odškodnini tudi drugim klubom na razpolago. Po oficijelnem delu večera se je razvila prav prisrčna zabava.

—lj **Današnji ribji trg.** Na ribjem trgu je bilo že navse zgodaj živahno. Gospodinje morajo priti zgodaj, če hočejo, da bo opoldne ribja pečenka na mizi. Davi je bila na razpolago precejšnja množina rib, rečnih in morskih. Zanimivo je, da je najbolj živahna kupčija s ščukami. Ščuka je pač delikatesa, ki jo Ljubljančani najbolj cenijo. Kakor običano, so tudi davi prodajali ščuke po 14 Din kg. Drugih domačih rib ni bilo mnogo, prodajali so belice po 8—10, kline po 12, smuče po 22 in žive ščuke po 20 Din kg. Večina ščuk je bila zopet iz Cerkniškega jezera. Cene morskim ribam so bile: skombri 24 ,brancini 36, zubatec 36, cevoli 28, kalamari 32, morski list 36, sardelice 12—14, borboni 22, lokarde 20, morske igle 22 in tun po 26. Davi ni bilo »dumpinga«. Iz Metlike je zopet prispela košara rakov, bili so majhni eksemplarji, ki so jih prodajali po 1 Din komad. Pretekli teden je bilo zaplenjenih 120 komadov račjih samic, ki so jih prodajali pod mero. V naši banovini mora biti namreč rak dolg najmanj 12 cm, da sme priti na trg, v savski pa zadostuje že 8 cm. Žabje krake so prodajali po 0.75. do 1.25 Din.

—lj **Zimski vozni red cestne železnice.** Uprava električne cestne železnice v Ljubljani sporoča, da stopi s 1. oktobrom v veljavo zimski vozni red. Redni promet se vrši odslej do 20.45, od 21. do 24. ure v mestu, na Vič in Zgornjo Šiško pa nočni promet vsake pol ure. V št. Vid se vrši redni promet do 20. ure, nato pa vsako uro do 24. ure. Obenem se opozarja občinstvo, da stopi s 1. oktobrom v veljavo nova tarifa in stane odslej vožnja za osebo v mestu, na Vič in Zgornjo Šiško Din 1.50, v št. Vid pa Din 3.— brez ozira na daljavo. Točnejši podatki so razvidni iz tarife in voznega reda, ki je obešen v vseh tramvajskih vozovih.

—lj **Zanimiva predavanja** slovenskih in hrvaških čebelarskih prvakov so napovedana za shod, ki ga priredi čebelarsko društvo za Slovenijo v tovarni »Pekatetec« na Glincah v nedeljo od 8. do 13. ure. Vstop prost za čebelarje in nečebelarje.

— **Ustanovni občni zbor krajevne organizacije JRKD za Dvorski okraj (11. in 12. volišče),** bo v soboto ob 20. v salonu gostilne pri Mraku. Noben organiziran član ne sme ostati doma! S številno udeležbo pokažimo trdno voljo, da hočemo sodelovati pri konsolidiranju gospodarskih in socialnih prilik, ki so posledica svetovne krize ki je zajela tudi našo državo. S številno udeležbo bomo dali odboru moralno oporo, da se bo mogel pri sodelovanju vedno in povsod sklicevati na voljo širokih plasti volivcev našega okraja.

—lj **Vse brate kegljače** vabi Sokolsko društvo Ljubljana IV na tekmovalno kegljanje, ki bo v nedeljo 2. t. m. pri Putrihu na Dolenjski cesti. Začetek ob 10. uri dopoldne do 10. ure zvečer. Vstop prost. Zdravo!

—lj **Ukradeno kolo.** Danes ponoči je bilo izpred kavarne »Tabor« odpeljano svetlomodro pleskano moško kolo z lahkim dirkalnim stojalom in navadno balanco. Kolo je bilo zaklenjeno. Kdor bi kaj vedel o njem, naj sporoči policijski upravi.

—lj **Zadruga Dom učiteljic v Ljubljani** vabi učiteljice vseh kategorij na sestanek, ki se vrši v nedeljo 2. oktobra ob 9. uri v I. mestni dekliški osnovni šoli v Ljubljani.

—lj **Gojenke Drž. osrednjega zavoda** za domači obrt v Ljubljani naj se oglasijo vse na zavodu zaradi določitve začasnega umika.

—lj **Klub esperantistov v Ljubljani** sporoča vsem interesentom mednarodnega jezika, da se otvori tečaj v torek 4. oktobra ob 19.30 v šentjakobski šoli. Učnina mesečno Din 20.— za dijake Din 10.—, brezposelni so učnine oproščeni.

—lj **Zveza bivših salezijanskih gojencev** na Rakovniku ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 2. oktobra t. l. ob 9. uri na Rakovniku. Vabljeni tudi tisti tovariši, ki še niso včlanjeni v Zvezi. 495/n

—lj **Udruženje gledaliških igralcev** priredi ob priliki odkritja spominske plošče pok. pisatelju M. Puglju v torek 11. oktobra akademijo v dramskem gledališču. Podrobnosti sledé.

—lj **Oglejte si slovenski zvočni film »Bela Ljubljana«. Samo še tri dni imate priliko videti prvi slovenski zvočni film »Bela Ljubljana«. Dosedanji obisk tega lepega filmskega dela je kazal, kako veliko je zanimanje za našega prvenca v filmski industriji, in vsi, ki so film doslej videli, so bili z uspehom prav zadovoljni. Prvo naše filmsko zvočno delo, in že tak uspeh! ZKD, ki predvaja film v Elitnem kinu Matici, sporoča, da se vrše predstave še danes in jutri obakrat točno ob 6. V nedeljo pa se bosta vršili dve dopoldanski predstavi,** in sicer prva ob 10. druga ob 11.15 dopoldne. Na ta način je vsakomur dana možnost, da si ogleda to lepo filmsko delo.

—lj **Katja Delakova** otvori šolo za ritmično gimnastiko in umetniški ples. Posebni tečaji: gimnastika za otroke in telesna kultura za gospe. Prijavlja se dnevno v šoli: Palača »Grafika«, V. nadstropje (dvigalo) od 10. do 11. dopoldne in od pol 5. do pol 6. popoldne. 504/n

—lj **Mladeniči, rojeni letnika 1913, ki so domovinsko pristojni v občino Ljubljano** ter se doslej še niso zglasili v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu št. 7 v svrho vpisa v vojaško evidenco, naj to takoj store, bodisi ustno ali pismeno, sami ali po sorodnikih, sicer bodo brezpogojno zasledovani in kaznovani kot vojaški beguni. Prijaviti je treba tudi one mladeniče tega letnika, ki so morda odšli v eno ali drugo vojaško službo.

Iz Trebnjega

— **Odlaganje smeti.** Županstvo je izdalo odlok, s katerim zabranjuje najstrožje vsem odlaganje smeti v »ulico« ob stari občinski hiši proti Temenici, kakor tudi ob cerkvenem zidu pri župnišču. Oba prostora sta očiščena in bo, kdor bi prepoved kršil, najstrožje kaznovan.

— **Knjižnica.** Knjižnica sokolskega društva v Trebnjem je odprta vsako soboto od 19. ure. Priporočamo knjižnico občinstvu, saj zadovoljuje s svojo bogato zbirko knjig vsakogar, ki si želi res lepega, zabavnega, znanstvenega ali pa poučnega čtiva. Knjižnica je v stari občinski pisarni.

Iz Celja

—c **Število učencev na celjskih šolah.** Celjske osnovne šole obiskuje 1752 učencev in učenk, gimnazijo 761, meščanske šole 617, drž. dvorazredno trgovsko šolo 74 dijakov in dijakinj, rudarsko šolo pa 44 gojencev, skupno 3248. Všteti pa niso učenci trgovske, obrtne in gostilničarske nadaljevalne šole, gojenci Glasbene Matice in orglarske šole. Vseh učencev in učenk je vsekakor nad 3500.

—c **Na obrtni nadaljevalni šoli** prične pouk v nedeljo 2. oktobra ob 8. zjutraj. Pouk se bo vršil v mestni osnovni šoli.

—c **SK Olimp : SK Šoštanj.** V nedeljo 2. oktobra se bo vršila na sportnem igrišču pri »Skalni kleti« prvenstvena nogometna tekma med SK Olimpom iz Gaberja in SK Šoštanjem.

—c **Tatvina.** V sredo 28. t. m. je neznan tat odnesel neki zasebni uradnici s kolesa, ki ga je bila prislonila k neki hiši, aktovko, v kateri je bila obleka in manjša vsota denarja.

Mlada zakonca.

— Možiček, v tej kuharski knjigi je vse polno napak.

— To sem spoznal že pri obedu.

Besedo imajo naši čitatelji

Kolke v sodno poslopje

K članku, priobčenem v »Slov. Narodu« dne 27. t. m. v rubriki »Besedo imajo naši čitatelji« si dovoljuje odbor Udruženja tobačnih trafikantov v Ljubljani v pojasnilo občinstvu pripomniti naslednje:

Pri prodaji kolkov za sodišče ne prihajata v poštev samo dve trafiki kakor omenja anonimni pisec, temveč vse trafike, ker stranke, ki imajo opraviti na sodišču, si navadno že poprej nabavijo potrebne kolke v oni trafiki, kjer običajno kupujejo.

Koliko se kolekuje navadno vloge in priloge, pa bo že skoraj vsakemu znano, če pa vendar še kdo ne ve, lahko kar pogleda v koledar in našel bo vse potrebne podatke.

Odvetniki in denarni zavodi pa seveda izračunajo sami in pošljejo po kolke v trafiko.

Iz omenjenega članka bi človek sklepal, da gre bolj za pobožno željo, kakor za občinstvo, da bi si na ta način kdo pridobil prodajo kolkov in s tem brez stroškov postranski zaslužek.

Ko so se pred leti pojavili v prometu ponarejeni kolki, ki so jih prodajali samo netrafikanti, je uprava monopolov dovolila prodajo kolekov edino trafikantom ter se te svoje odredbe brez izjeme drži tudi sedaj, upoštevajoč beden položaj trafikantov, ki zaradi dragih lokalov in drugih stroškov že itak komaj žive.

Pomisliti in upoštevati moramo tudi, da so trafikanti predvsem vojne vdove in sirote, ter invalidi, ki jim država na ta način pač le skromno vrača njih velike žrtve za njo. Tako je uprava monopolov že pred leti prepovedala prodajo kolekov tudi v ljubljanski justični palači in odvzela vratarju dovoljenje za prodajo, ker ima vratar kot državni uslužbenec že itak osigurano svojo eksistenco s plačo in tudi s pokojnino. Razen vseh teh povodov popolnoma zadostuje, da je vsa prodaja kolekov po pravici izročena edino trafikantom, pa tudi ni priporočljivo, da bi koleke prodajali vratarji uradnih poslopij, ker bi kupovanje kolekov končno tudi moglo vplivati na uslužnost vratarjev, ki so jo dolžni napram onim, ki prihajajo v poslopje, da bi bile stranke takorekoč odvisne od vratarjev ter prisiljene pri njih kupovati koleke če bi hotele dobiti tudi točne informacije.

Naše dobrosrčno občinstvo se samo zaveda, da s kupovanjem kolekov pri trafikantih pomaga vojnim žrtvam v teh težkih časih, zato smo pa preverjeni, da bo tudi ostalo pri dosedanji svoji hvalevredni navadi in še nadalje kupovalo koleke le pri podpore splošno potrebnih trafikantih.

Odbor Udruženja tobačnih trafikantov

Ponižno prosimo

Poštno upravo:

Ureditev javnih telefonov je vsekakor velika blagodat za poslovne ljudi. V teh telefonskih kajžicah so še celo telefonski imeniki, česar ni niti v Beogradu, niti v Zagrebu. To je enako lepo. Pa se zgodi takole človeku, kakor se je meni oni dan, da sem hotel z naše glavne pošte telefonirati. Kajžica pa je bila zasedena in je v njej neka jako fina gospodična temeljito preiskovala imenik in si nekatere številke notirala. Trajalo je to precej časa in smo se telefonski kandidati izven kajžice že upravičeno razburjali. Stopil sem k tej fini dami in jo pobaral, kako dolgo da bo še trajalo to njeno iskanje. Pa so se odprle vse njene jezične zatvornice in je ročno in ošabno hitela, da je plačala za telefon dinar in ima pravico tudi po mili volji uporabljati tisti stenski telefonski imenik, sploh pa da so ti telefoni namenjeni vsej javnosti, torej tudi njej itd. Pravi bognasvaruj v ženski podobi. Bog pa nas varuj take javnosti, med katero se ta gospodična šteje. Mislim, da je poštna uprava postavila te kajžice predvsem za poslovne ljudi, ne pa za muzi ljubavnih pesnitev Erato vdanim naraščajcem. V imenu vseh takratnih telefonskih kandidatov izven kajžice naprošam poštno upravo, da tiste telefonske stenske imenike preseli iz notranje na zunanjo steno kajžic, da bodo ljudje lahko že vnaprej poiskali potrebno številko, ne pa šele pri telefonu, ker to iskanje zadržuje vsakega, pa četudi bi rad opravil svoj posel čim prej. Tako izven kajžice pa bo vsakdo lahko temeljito študiral imenik in ne bo nikomur na poti.

Mestno občino:

Enaka blagodat, kot te telefonske kajžice so hišne številke in ulične table. Ne spadajo v področje poštne uprave, pač pa menda v področje mestnega magistrata in bi isti storil veliko dobroto svojim meščanom, če bi priporočil vsem hišnim lastnikom, da te tablice vsaj enkrat mesečno očedijo prahu in blata. Zadnjič sem namreč v neki ulici iskal določeno hišno številko, pa sem že ulično tablo komaj prečital, ker je bila pokrita z debelo naslago prahu, položaj tablic s hišnimi številkami pa sem mogel določiti le po izboklinah na zidu. Ker so te tablice namenjene ljudem za orijentacijo, res nimajo razloga sramežljivo se zakrivati s kopreno, nego naj bi radi našega ugleda in reda bile čiste, da človek iskano številko lahko zasledi.

Maloželezniško družbo:

V Zagrebu se policija že ves mesec peča s problemom nočnega signaliziranja vozil s svetlobnimi žarki. V Ljubljani ponoči, hvala bogu, še ni tako ogromen promet, da bi to bilo najnujnejše, niti ne spada to v delokrog Maloželezniške družbe. Pač pa ji pripadajo tramvaji in ti tramvaji prirejajo skozi Ljubljano vsako noč pravo tekmovanje, kateri bo močneje in več zvonil. Že tako delajo precejšen rompompom, pa je zvonenje skoro odveč. Da pa bi ti kondukterji postopali po cestno policijskih predpisih, je nemogoče zahtevati ukinitev zvonenja. Da pa bi ti kondukterji postopali po cestno policijskih predpisih, je nemogoče zahtevati ukinitev zvonenja. Lahko pa prosimo, da se isto omeji na minimum. Ropot tramvajskih voz je itak precejšen in se daleč sliši, zlasti ponoči, pa je vsako pretirano zvonenje odveč. Če že pijanci ne smejo razgrajati, ker kršijo s tem nočni mir, bi ne smeli niti tramvaji s takim huronskim zvonenjem motiti ljudi v spanju. Vse naj bo v neki meri, kakor je lepo, prav in potrebno.

Ljubljanske režiserje:

»Svetloton« je filmal Ljubljano in je to zelo lepo. Naša narodna himna pa je v teh filmih naravnost zlorabljana. Recimo, ko film prikazuje restavracijo »Zvezdo«, igra godba »Naprej zastave Slave . . .«, ljudje pri mizah pa sede. Prvič se ne sedi pri igranju narodne himne in drugič se narodna himna v restavracijah sploh ne igra. Ta film bo gotovo šel tudi v Zagreb (pravijo, da ne pojde nikamor iz Ljubljane — nam je to tudi prav) in bodo tamošnji naši bratje nedvomno začudeni, kakšna da smo mi vrsta ljudi, ko hladnokrvno sedimo za mizami, godba pa intonira himno. Morda bi v bodoče ljubljanski režiserji izmed tisoč in še toliko slovenskih pesmi, izbrali za tak primer katerokoli drugo, a ne ravno »Naprej«. Pravica javnosti je namreč prepovedati zlorabljanje in omalovaževanje narodne himne, pravica in okus režiserjev pa izbirati med vsemi ostalimi melodijami poljubno.

Javne knjižnice:

Seznami knjig naših javnih knjižnic nam pokazujejo, da še vedno prevladujejo po številu nemške knjige. Morda bi se le dal ta Drang von Westen obrniti nach Osten, ker je res že skrajni čas za to. V Ljubljani je veliko Srbov in Hrvatov, pa tudi Slovencev, ki žele spoznati srbohrvaški jezik, pa so vsi vedno nemilo razočarani, ko vidijo v javnih knjižnicah, kako malo pozornosti posvečamo njihovi književnosti. Svet knjižničarja, kaj naj čitalec čita, mnogo zaleže, pa bi se nedvomno dalo vzbuditi pri naših ljudeh zanimanje za srbohrvaško literaturo. Samo volje je treba in malo narodne zavesti. Menda so nam vendar Srbi in Hrvati še vseeno vsaj malo bližji od Nemcev. Ali pa ne?

In še policijsko upravo:

Če že pijanci ne smejo razgrajati . . . smo zapisali v prošnji, namenjeni Maloželezniški družbi, pa se moramo hitro ugrizniti v jezik. Nekateri pijanci namreč smejo razgrajati, pa še kako in koliko! Kdor ne verjame, naj gre takole okrog polnoči ali pa še pozneje tja v okolico Kralja Petra trga, pa se bo koj prepričal, da v našem belem mestu nikakor niso vsi pijanci prikrajšani na razgrajanju in kričanju. Posebno takole ob sobotah in okrog prvega se kaj neumorno producirajo. Morda so take produkcije na nočnem redu tudi po drugih delih mesta. Našo uvidevno policijsko upravo še posebno ponižno prosimo, naj gospode nočne stražnike pouči, da spadajo brezplačni koncerti pijancev izven mestnega pomerija. Zoper plačane se itak ne da nič ukreniti, te moramo hočeš nočeš poslušati.

Spectator.

Iz Novega mesta

— **Osebna vest.** Premeščen je g. Karel Vrisk iz Virpazara v zetski banovini, kjer je služboval dolgo vrsto let, v Novo mesto kot vršilec dolžnosti sreskega kmetijskega referenta za novomeški srez. Pred kratkim na to mesto imenovani g. Franc Šuštaršič odide v Višnjo goro.

— **Vodnikova družba** izda v letošnjem koledarju serijo krasnih slik iz novomeške okolice, zato bi moral biti naročnik njenih publikacij pač vsakdo, ki zmore borih 20 Din. Še je čas, pa že skrajni čas, prijavite se nujno družbinima poverjenikoma, da vam kasneje ne bo žal!

— **Monografija Božidarja Jakca** je pričela prihajati v Novo mesto. Ne vemo, koliko je naročnikov Umetniške Matice, radi pa bi opozorili rojake na to svojevrstno delo, ki se v njem zrcali naš umetnik-rojak. Saj prinaša med številnimi reprodukcijami vsakovrstnih in vsevrstnih slik iz treh delov sveta kar pet posnetkov Novega mesta in še šestega ter edinega v barvah, in semenj v Novem mestu in sanjavo »Dolenjsko pokrajino« in svoje starše in samega sebe, torej vse, kar Novomeščani poznamo. Tudi Naceta Hladnika najdemo v knjigi in pisatelja Mirana Jarca in pesnika Otona Župančiča. In še marsikaj lepega.

— **Trgovska vest.** Vpisovanje v gremijalno trgovsko nadaljevalno šolo je v nedeljo 2. oktobra od 9. do 12. v pisarni tukajšnje meščanske šole. K vpisu morajo priti vsi trgovski vajenci iz Novega mesta in okolice. Vpisnina je 50 Din. Pouk prične prihodnji teden. Na šoli se poučuje neobvezno tudi nemščina. Letos bo otvorjen I. razred.

— **Pogreb** pokojnega sodnega nadsvetnika g. Ivana Škerlja je bil včeraj popoldne na šmihelsko pokopališče. Poleg treh sinov in številnega sorodstva je bilo zadnje spremstvo splošno spoštovanega starega gospoda nepričakovano veliko in častno. Bilo je med pogrebci tudi mnogo tujih obrazov, znak, da je bil blagi pokojnik znan daleč po domovini.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

A. Desmoulins 64

Prokletstvo ljubezni

Roman.

Obmolknil je in pogled se mu je ustavil v kotu časnika, zelo resno in zelo pazljivo, dočim ga je Zefyrina začudeno gledala.

— Kaj praviš? — se je zasmejal Panoufle, — da mi v novinah nič več zanimivega?

— Kaj pa naj bi še bilo v njih?

— Naša sreča.

— Ne razumem, kaj hočeš reči.

— Če ne razumeš, pa poslušaj.

»Gospod d'Alboize, častnik, je prispel včeraj z rodbino iz Cayenne v Marseille. Znano je, da je bil d'Alboize za svoje zasluge v naših kolonijah nedavno pomaknjen v čin majorja in da je pokfican v komisijo pri vojnem ministrstvu, ki bo proučevala vprašanje narodne obrambe.

— No in?

— No in... Kaj pa torbica?

— Torbica?

— Da, torbica, ki si jo ukradel v bolnici umirajočemu vojaku. Kaj ti nisem zabičeval, da jo skrbno shrani?.. Pravil sem ti, da pride čas, ko jo boš lahko s pridom porabil. In ta čas je že prišel. Sicer si pa tudi pošteno zaslužil, kar ti gre. Mar nisi dovolj dolgo klečal in molil ob vznožju umirajočega vojaka? Zdi se mi pa, da te priložnosti nisi nič kaj vesel. Pa vendar ne misliš sam poskusiti svoje sreče?

Kdor bi bil videl tisti hip Panouflu namenjen Slimakov pogled, bi ne bil prav nič dvomil, da ima res take namene; čim je pa začutil, da se njegovi načrti krhajo, je menda spoznal, da bo treba to misel opustiti. In nekam ogorčeno je vzkliknil:

— Jaz... da bi mislil na kaj takšnega!... Beži no, kaj se ti meša! Saj sam dobro veš, da se svojim prijateljem še nikoli nisem izneveril... Res, ko sem zvedel, da se je vrnil v Francijo tisti Robert d'Alboize, ki sem ga tudi iskal, se mi je takoj zazdelo, da bi se dalo tu nekaj zaslužiti. Toda poprej sem hotel vse dobro premisliti in pomeniti se s teboj.

— Kaj premišljati... Zadeva je jasna ko beli dan... Zažvižgamo gospodu lepo pesem k plesu... Samo če ga bo volja plesati po notah, to je vprašanje. Nevarnosti se tako ali tako ne moremo izogniti. Če se nam ne posreči, nas čaka 1 do 5 let ječe, 50—3000 frankov globe. Če se nam pa posreči, spravimo petdeset tisoč frankov. Je pa tu sto proti eni, da se vam bo posrečilo.

— Petdeset tisoč frankov! — je vzkliknila Zefyrina.

— Ali najmanj trideset tisoč.

— Da, to je zapeljivo, priznam... Toda...

— Kaj toda?... Torbica ima v sebi več podpisanih pisem... da ali ne? Ne spominjam se več, kdo je podpisan... čakaj... neko tuje ime... Pamela... ne. Aha, sem se že spomnil. Podpisana je na vseh pismih Carmen, kajne?

— Da, Carmen.

— Toda pisana so rittmojstru Robertu d'Alboize, kakor priča napis in oboževano Robertovo ime na vsaki strani. Če se prav spominjam, je v teh pismih često omenjen otrok kot sad ljubezni... reči sem hotel prepovedane, pa recimo samo nezakonite, med omenjeno Carmen in tem Robertom d'Alboize. Zato dajo ta pisma tudi slutiti, da je dama v moževi oblasti.

— Tako je.

— Torej, zdaj pa pazi na moje zaključke, Slimak, in ti tudi Zefyrina. Ta d'Alboize je zdaj oženjen, ker se v novinah govori o njegovi rodbini, najbrž ima tudi otroke in ker zavzema visok položaj, bo gotovo rad odštel trideset tisočakov vrlemu fantu, ki mu poreče: »Če mi ne daste te malenkosti, pošljem tale zavojček pisem vaši zakonski polovici, ki bo tako zvedela, da imate z drugo otroka.

— Prav praviš.

— Bogme, kako bistroumen je ta naš vražji Panoufle! — je vzkliknila očarana Zefyrina.

— To je, kot da bi imeli denar že v rokah.

— Tudi meni se zdi tako.

— O tem sem trdno prepričan. Častnik prispe z rodbino v Pariz danes ali jutri, če ni že prispel... Gre samo za to, kako dobiti njegov naslov; to menda ne bo težko. Preskrbimo si ga v vojnem ministrstvu. Napišemo mu pod tujim imenom pismo in izmislimo si nedolžno intrigo, da mu ne pride na misel vtikati policijskega nosu v naše zadeve; in čez teden dni bomo bogati... Toda razume se, Slimak, enaki deleži...

— Kaj si mogel le za hip pomisliti, da bi storil kdaj karkoli brez tebe?

Dočim so lopovi kovali svoje podle nakane, sta si Milček in Claudinet v kotu šepetala o svojih nadah in pripovedovala o dogodkih po ločitvi. Claudinet je pravil o srečnih dneh v bolnici in tudi o svoji žalosti, ko se je vrnil v komedijantski voz, pa mi našel Milčka.

Pripovedoval je svojemu prijatelju, kako je zločinska družba živela v njegovi odsotnosti in kako je moral stradati.

Kar mu je Milček namignil, naj umolkne. Tiho je vstal. Dve imeni sta mu zazveneli v ušesih, Robert d'Alboize in Carmen.

Ti imeni!... znani sta mu bili... Slišal ju je nekoč... tam doli v Moissellesu... pri dobri gospej.

Često ju je dobra gospa izgovarjala v pogovoru s Paulom Vernierom. Dobro se je spominjal. Vpričo njega sta govorila o Robertu d'Alboize in o Carmen. Ni pa točno vedel, v kakšni zvezi sta ti imeni z življenjem gospe Helene. Gospa Helena mu tega nikoli ni omenila.

Samo slučajno sta mu ostali ti dve imeni v spominu. Zdaj, ko ju je zopet slišal in sicer iz Panouflovih ust, sta pa vzbudili v njem glasnejši odmev in jasnejše spomine.

Gospa Helena je izgovarjala ime Carmen vedno z nekim posebnim spoštovanjem, ime Roberta d'Alboize pa s prijateljsko žalostjo.

Zakaj sta govorila Slimak in Panoufle o gospodu d'Alboize in Carmen, ki sta bila prijatelja gospe Helene?

Prisluškoval je ves prestrašen. Ni dobro razumel pomena njunih besed, toda kmalu je uganil, da snujeta nov zločin, in prebledel je.

— Zaspiva, — je zašepetal Claudinetu.

— Zakaj?... Saj nisem zaspan.

— Da bodo nama zaupali.

In položil je prst na usta v znak, naj Claudinet molči. Claudinet ni razumel, zakaj mu Milček prigovarja, naj zaspi; toda brez ugovora je položil glavo na otep slame, ki mu je nadomestoval mehko vzglavje, zamižal je in obležal nepremično.

Milček je položil glavo na isto vzglavje in potuhnil se je, kakor da spi. V tistem hipu je Zefyrina vzkliknila:

— Trideset tisočakov!... fanta, to moramo proslaviti!... Kar takole na lepem zaslužiti trideset tisoč frankov!... V predalčku imamo še pet frankov. Tem slabše, jutri se bo že kaj našlo. Ta bankovec pa hočem takoj menjati.

— Pojdimo raje v krčmo, — je predlagal Panoufle, — da vržemo karte. Tam si lahko privoščimo absinta.

— Velja!

— Da, toda kaj bo z otrokoma? — je vprašal Slimak v skrbeh.

Pogledal je v kot. Otroka sta ležala objeta nepremično na tleh.

—Spita kakor dva angelčka, — je dejala Zefyrina.

— Sicer pa zapremo vrata na verigo tako, da ne bo nobene nevarnosti, da bi jo popihala, — je pripomnil Panoufle.

— A voz se itak vidi iz krčme; bom že pazil nanj.

Ljubezen je ženski življenje

Ljubeča ženska je neprestano napol hipnotizirana

Moškemu je ljubezen prijetno dopolnilo njegovega življenja, ženski pa vse njeno bitje. Te besede lorda Byrona, zelo izkušenega moža na tem polju, so dale zopet pobudo za psihološka proučevanja v naši dobi. In res so se Byronove besede znova potrdile. Pojem ljubezni se razlikuje pri obeh spolih, in sicer že odkar biva človeški rod na zemlji. Čeprav imajo dekleta našega časa možnost prebiti se samostojno in neodvisno skozi življenje in torej ne potrebujejo moža, kakor v starih časih, se vendar rade zatekajo pod njegovo zaščito. So seveda tudi izjeme, toda to so ženske bolj moške narave, kakor naletimo tudi med moškimi na izjeme ženske narave. Izjeme pa samo potrjujejo pravilo, tako da lahko trdimo, da normalna ženska hrepeni po ljubezni, ki ji izpolni vse njeno življenje.

Če si ogledamo preteklost žensk moške narave, vidimo zelo pogosto, da gre za razočarane ženske. V pradavnih časih je bilo to seveda drugače. Dokler so prebivali ljudje v jamah, ženska sploh ni mogla biti sama, ker bi bila postala žrtev divje zveri, ali pa zapadla kateri drugi nevarnosti. Zato sta bili ženski v pradavnih časih ljubezen in zaščita moškega neobhodno potrebni. Moški je bil pa v onih časih mnogo manj odvisen od ženske, nego je danes. Zato je bilo tudi mišljenje in čuvstvovanje žensk starega veka povsem osredotočeno na moškega in ljubezen je bila činitelj ženskega bitja. Dočim se moški niso mnogo odtujili svojemu prvotnemu poslanstvu, so nastale v življenju žensk tako velike izpremembe, da se zde človeku skoraj neverjetne. Če primerjamo žensko starega veka z moderno in če zasledujemo ves razvoj, moramo strmeti nad ogromnim napredkom. Navzlic vsemu napredku in samostojnosti žensk je pa ostala ljubezen do moškega vendarle neobhoden sestavni del njihovega življenja. Morda je to zapuščina prednikov, morda dedna obremenjenost, to je težko povedati.

Ameriški učenjak, profesor stanfordske univerze dr. Lewis Terman potrjuje s svojimi najnovejšimi raziskavanji dejstvo, da ženska potrebuje ljubezen moškega. Preizkusil je skupino ameriških študentov in študentk na ta način, da je moral vsak kandidat neposredno odgovoriti na izgovorjeno besedo in točno povedati, kakšen občutek je vzbudila v njem. In izkazalo se je, da je pri besedi »družba« večina deklet mislila na fanta ali pa na novo obleko, ki je bila v zvezi z željo ugajati moškemu. Nasprotno so pa reagirali študentje na besedo »družba« čisto drugače. Večina je takoj pomislila na dobro jedačo, nekateri so mislili na družabne igre in zelo redki na ženske. Tudi na besedo »pritisk« v splošnem pomenu so reagirali študentje in študentke različno. Dekleta so mislila na žrtev, fantje pa večinoma na limono, ki jo človek stisne, da dobi po njenem soku čaj prijeten okus.

Zanimivi so bili tudi rezultati s poskusi glede halucinacije obeh spolov. Ameriški učenjak je napravil več poskusov na podlagi čuvstvenih pojavov, ki so v zvezi z možganskim središčem, in sicer na spečih in bedečih ljudeh. Izkazalo se je, da so moški mislili na različne stvari, dočim je bila ženskam ljubezen predmet vseh njihovih misli, čim so jo spoznale. Rahlo premikanje postelje je vzbudilo pri večini deklet dojem božanja ali celo objemanja. Pri posebno občutljivih dekletih je učenjak opazil, da so videle v zrcalu obraz svojega izvoljenca celo v bedečem stanju. Tudi dejstvo, da ženske hitreje podležejo hipnozi, kakor moški, zlasti če jih hipnotizira moški in še bolj, če jih hipnotizira njihov ljubček, ima svoj izvor v ženskem pojmovanju problema ljubezni. Hipnoza je tem uspešnejša, čim bolj se posreči osredotočiti zanimanje medija v eno smer z izločitvijo vseh drugih predstav. Ljubeča ženska je prav za prav neprestano napol hipnotizirana. Verjame vse, kar ji ljubček pove, čeprav gre za debelo laž. V duhu vidi svojega ljubčka vedno v vseh mogočih in nemogočih položajih prav tako, kakor vidi hipnotizirana ženska vse, kar ji hipnotizer sugerira.

Kočljiva zadeva

Sodišče nekega dunajskega okraja se peča s kočljivo zadevo bivšega pacijenta graškega profesorja Schmerza, ki je bil obsojen v plačevanje alimentov za nezakonskega sina. Državni tožilec dr. Fenzl pa dokazuje zdaj, da dotični sploh ne more biti oče. Že na prvi obravnavi se je govorilo, da obtoženca ni mogoče prijeti za alimente. Sodišče je poklicalo tri izvedence, prvi je izjavil, da ni nobenega dvoma, da je obtoženec lahko postal oče, drugi je kategorično izjavil, da je to nemogoče, tretji je pa zatrjeval, da je očetovstvo v tem primeru zelo verjetno.

Zdaj se je pa izkazalo, da je bil obtoženi v juliju 1926 steriliziran, operacijo je napravil prof. dr. Schmerz v Gradcu. Oblasti so prijele profesorja Schmerza, njegov pacijent pa ni mogel pričati proti njemu, ker mu je bil pred operacijo pod častno besedo obljubil, da bo molčal. Obtožnica pravi, da bi bili vsi izvedenci zavrnili možnost očetovstva, če bi bili vedeli za operacijo. Letos v avgustu je pa obtoženec posetil prof. Schmerza in dobil je od njega potrdilo, da je bil steriliziran, obenem je pa profesor dovolil, da predloži potrdilo sodišču.

Čuden protest

Parižani so videli te dni kaj čuden prizor. V latinskem okraju v znani kitajski restavraciji so v Parizu bivajoči Kitajci protestirali proti japonski invaziji v Mandžurijo, in sicer na ta način, da so pet minut nepremično stali in mižali. Kitajska nacijonalna vlada je odredila, naj bi vsi Kitajci 20. t. m. ob 11. dopoldne protestirali proti japonskemu prodiranju na kitajsko ozemlje. V kitajski restavraciji v Parizu se je ta čas baš pojavil kuhar z veliko skledo dobre narodne juhe in komaj jo je postavil na mizo, se je obrnil proti vzhodu in zamižal. V restavraciji je bilo 20 kitajskih študentov, ki so sledili njegovemu vzgledu.

V kuhinji so točno ob 11. vsi kuharji nehali delati, obrnili so se proti vzhodu, zatisnili oči in stali nepremično pet minut. Dva starejša, elegantno oblečena Kitajca, sta povesila glave in si zakrila oči z rokami. Čez pet minut je pogledal starejši Kitajec na uro in videč, da je pet minut že minilo, se je obrnil na svoje rojake s kratkim nagovorom, ki je v njem ožigosal japonsko politiko.

Brezverstvo v Rusiji

V sovjetski Rusiji so posvetili takoj po revoluciji veliko pozornost popolni ločitvi cerkve od države. V nasprotju s prejšnjim naglašanjem verskega prepričanja je bilo izdano geslo proti vsaki veri. To se je zgodilo takoj v januarju 1918 s posebnim zakonom o ločitvi cerkve od države in šole od cerkve. To samo pa še ni zadostovalo, da bi postali široki sloji ruskega ljudstva brezverski. Saj so še vedno stale cerkve, obstojale so verske občine, največja pravoslavna občina, ostali so bili milijoni vernikov, ki so še vedno zahtevali redno versko življenje in se krčevito držali svoje pravoslavne cerkve. Da se pospeši širjenje brezverstva v Rusiji, je vseruski centralni izvršilni odbor izdelal poseben zakon o verskih družbah, ki je bil objavljen v zbirki sovjetskih zakonov za leto 1929.

Novi zakon omejuje vse dotedanje ugodnosti verske družbe, jemlje ji vso gmotno podporo, zahteva celo izredne davke in dajatve od družbe, ki mora itak vzdrževati iz lastnih sredstev cerkev in duhovnika. Z novim zakonom so izgubili vsi duhovniki in sploh vsi cerkveni služabniki volilno pravico. To velja za redovnike, samostanske brate, svečenike vobče, dijakone, cerkvene pevce in vse, ki imajo z vero in cerkvijo kaj opraviti. Na drugi strani pa država vsestransko podpira protiversko propagando, ki spada tudi v šolsko vzgojo.

Ta zakon je seveda naletel na hud odpor pobožnih Rusov tem bolj, ker ljudje za svoje versko prepričanje zaenkrat še nimajo nobenega nadomestila. Javno je nastopil proti temu ruski emigrant Metodij Kulman, doktor Karlove univerze v Pragi, mudeč se zdaj v francoskem samostanu, z ostrim člankom v lipski reviji »Orient und Occident«. Jezi se na sovjetske protiverske zakone in se bridko pritožuje, da so sovjeti pod geslom novega socijalističnega življenja z odstranitvijo vere izpodkopali vse rusko življenje. Sovjetski zakoni so naperjeni tudi proti verskim vražam in njihov namen je pravilno poučiti otroke in odrasle, da praznoverje ne bo več zahtevalo toliko žrtev, kakor doslej. S tem mora seveda vsak pameten človek soglašati. Ali je pa prav tudi vse drugo, bo pokazala šele bodočnost.

Niso mnogo izgubile.

Ona: Ali sem res prva, ki jo poljubljaš?

On: Seveda, dušica.

Ona: No, zdi se mi, da one druge niso mnogo izgubile.

Zavist.

Prijateljica prijateljici: Kaj storiš, če te moški poljubi?

— Takoj povem to vsem svojim prijateljicam.

DNEVI NAKUPA SREČK so tu!

64 milijonov dinarjev bo razdeljenih v novem kolu med igralce v državni razredni loteriji. Tudi Vam bi bil večji dobitek dobrodošel, zato ne ostanite brez srečke!

I. žrebanje se bo vršilo že 11. in 12. p. m.

Kupiti jo morete v vseh podružnicah »Jutra« v Mariboru, v Celju, v Trbovljah, v Novem mestu in na Jesenicah.

V Ljubljani jih dobite v obeh oglasnih oddelkih »Jutra« in v

Zadružni hranilnici r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

†

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš nadvse ljubljeni soprog, skrbni oče, sin, brat, stric, svak, zet in nečak, gospod

ing. Janez Jezeršek

dne 29. t. m. po daljšem, mukapolnem trpljenju, previden s tolažili svete vere, v starosti 30 let, mirno preminul.

Truplo blagopokojnega prepeljemo v soboto, 1. oktobra 1932 z Golnika v Ljubljano, kjer se vrši pogreb istega dne ob 2. uri popoldne izpred hiše žalosti, Knezova ulica 11, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana-Šiška, dne 29. septembra 1932.

PAVLA JEZERŠEK, roj. SKUBIC, soproga
PAVELČEK, sinček, in ostalo sorodstvo.

STANOVANJA

STANOVANJE
2 sob, kuhinje, shrambe, predsobe oddam takoj ali z novembrom. Elektrika in vodovod. — Rožna dolina, Cesta XII, št. 5. 3650

SOSTANOVALCA
sprejmem takoj. Rožna dolina cesta X, št. 25. 3642

PRODAM

ŽELEZNO POSTELJO
(nezložljivo) kompletno, zelo dobro ohranjeno, zaradi pomanjkanja prostora poceni prodam. Ogleda se Rožna dolina, cesta XIII, št. 3 (nova hiša Jesenšek). 3638

TRAKTOR S PLUGOM
v dobrem stanju, proda uprava Habbach, pošta Trzin. 3639

NEPREMIČNINE

VEČJO GOSTILNO
dobro idočo, v Mariboru — proda Zagorski, Maribor, Frančiškanska ulica 21. 3647

POUK

VEČERNI TEČAJ
na Christofovem učnem zavodu se prične 1. oktobra. Vpisovanje 29. in 30. septembra, Domobranska cesta št. 15 (nova vila) od 6. do 8. ure zvečer. — Istočasno vpisovanje tudi za strojepsini pouk. 3204

SLUŽBE

PRI MIZARSKEM PODJETJU
iščem delo. Vajen sem mizarskih strojev. — Valentin Šubic, Tacen 31, pošta št. Vid nad Ljubljano. 3648

NATAKARICA
dobro izvežbana, išče zaposlenje v Celju ali kje v bližini. — Nastopi lahko takoj ali s 15. oktobrom. — Gre tudi v pekarno ali trafiko. Naslov: Štefka Zupan, Celje, Kocenova ulica 9. 3646

ZA VSAKO DELO
išče službo gospod, zmožen več jezikov. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Vesten/3633«. 3633

RAZNO

Fotoamaterjem izdela v 3 URAH vse.
Foto Josip Pogačnik, Ljubljana, Mestni trg 5/I. 97/T

BRZOPOPRAVLJALNICA
popravlja čevlje hitro in poceni. — Ljubljana, Šelenburgova ul. št. 4, dvorišče. 91/T

MALINOVEC
pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan, se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 6

Najcenejši nakup!
KONFEKCIJA — MODA
ANTON PRESKER,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 14. 72/T

Vsa pleskarska in soboslikarska dela
izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo
družba z o. z.
J. HLEBŠ
pleskarstvo in soboslikarstvo
LJUBLJANA, Mestni trg 19
ali Cankarjevo nabrežje 21.
Telefon 2070.

„EXPRESS“
brzo popravljalnica čevljev in galoš — LJUBLJANA, Sv. Petra c. 6
sprejema vsa popravila čevljev, ter se ista izvršujejo pod strokovnim vodstvom, hitro, dobro in poceni.
Se priporoča M. TREBAR.

Urednik: Josip Jagodnik. Za »Narodno tiskarno«: Fran Jeseršek. — Za upravo in inseratni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.